

Cena numeru w Krakowie: 35 gr. na prowincji:

Nal. poczt. opł. rycz.

Wydanie: F

PRENUMERATA WYNOŚI: W Krakowie bez odnoszenia zł. 7.— W Krakowie z odnoszeniem zł. 7.60 Na prowincji zł. 7.60 Zagranicą zł. 11.50

ILUSTROWANY

KURIER CODZIENNY

Table with 3 columns: Zależyciel i Naczelny Redaktor: Marjan Dąbrowski, Naczelny Redaktor przyjmuje w poniedziałki i soboty od godz. 1—2 popołudniu, and ODDZIAŁY: WARSZAWA, Nowogrodzka 26, tel. 234-65 i 70-21. KATOWICE, Teatralna 6, tel. 23-78. POZNAŃ, Św. Marcina 48, tel 17-22. LWÓW, Kopernika 9, tel. admin. i redakcji 49-58. RÓWNE WOŁYŃSKIE, 3-go Maja 105, tel. 221. ŁÓDŹ, ul. Piłsudskiego 65 (Wschodnia), tel. 167-08. KIELCE, Sienkiewicza 46, tel. 348. NOWY SĄCZ, Jagiellońska 29, tel. 94. WILNO, Wileńska 26, tel. 14-82 i 466.

Rok XXI. Kraków. niedzielę 23 czerwca 1930. Nr. 165.

Jego Królewaska Mość Karol II król Wielkiej Rumunii

„Ilustrowanemu Kuryerowi Codziennemu”

Rozmowa specjalnego wysłannika „Ilustr. Kuryera Codz.” z nowym władcą Rumunii. (Telefonem od naszego korespondenta).

Bukareszt, 20 czerwca. „Król jest własnością publiczną, oblicze jego należy do ludu, tak samo, jak jego inteligencja, jego energia, jego czas, los i śmierć. Kochają, krytykują, chwalą lub ganiają go — na podstawie przejawów jego życia i każdy tworzy sobie w myśli jego obraz według właściwości jego ducha”.

Takie to aforyzmy o królach rzuciła matka obecnego władcy Rumunii Marja, pisząc wspomnienie o swym mężu Ferdynandzie I. Przypomniały mi się te królewskie słowa o królach, gdy w pierwszym dniu pobytu w Bukareszcie przechadzałem się ulicami stolicy Wielkiej Rumunii.

W każdej prawie witrynie sklepowej spozstrzec mogłem fotografię króla. Każdy niemal etap błyskawicznego pochodu, a raczej lotu po koronę królewską uchwycił obiektyw fotografa. Karol II w powozie, jadący do Zgromadzenia Narodowego, ażeby proklamować się królem. Przysięga na wierność ojczyźnie po proklamacji. Raz widzi się na fotografii króla Karola samego, to znów z bratem Mikołajem, w otoczeniu świty — trudno doprawdy wyliczyć wszystkie zdjęcia.

Bukareszt w odświętnej szacie.

Bukareszt nie zrzucił z siebie szat odświętnych. Jeszcze powiewają z domów flagi nie-

Znawcy i konsumenci piwa żywieckiego zwracajcie pilną uwagę

na oryginalną etykietę piwa szlaskowego celem uniknięcia nadużyć nieuczciwej konkurencji.

Odnaczenia: dyplom honorowy Ministerstwa Przemysłu i Handlu w Warszawie z 1926 r., „Złoty Medal” Targów Wschodnich we Lwowie z 1926 r., Medal Państwowy Min. spraw wewnętrznych na wystawie higieniczno spożywczej przy VI Targach Wschodnich we Lwowie z 1926 r., Medal złoty Międzynarodowej Wystawy Sanitarno-hygienicznej w Warszawie z 1927 r., Medal Złoty na I-szej Ogólno Krajowej Wystawie spożywczej w Katowicach z 1927 r. i wiele innych odnaceń tak krajowych jak i zagranicznych. 1180g

Reprezentacje prawie we wszystkich miastach Polski.

biesko-czerwono-żółte, jeszcze widać resztki wieńców o barwach narodowych, które mi ugrzązły w tłumie. Zgiełk ten trwa może dwie minuty. Potem droga jest wolna. Lud sam, gdy zobaczył raz twarz króla odsuwa się dobrowolnie. Samochód rusza naprzód a za nim grzmią entuzjastyczne okrzyki.

Król Karol II.

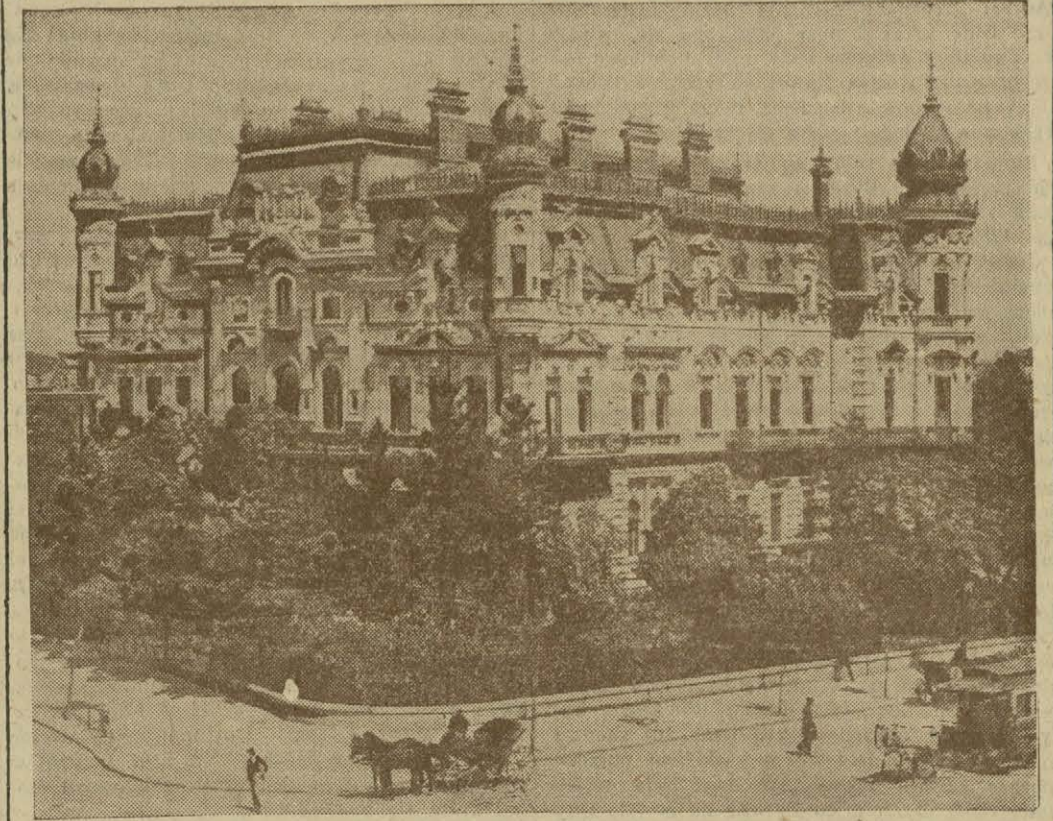
Inny obrazek charakteryzuje stosunek ludu do króla. Tłumy cisną się przed rezydencją królewską przy Galea Victoriei i czekają tam cierpliwie całemi kwadransami. W tem rusza się fala głów, pierścień obiegający bramę pałacu zacieśnia się. Na tarasie pałacu ukazał się król w generalskim mundurze lotników.

Warta prezentuje broń. Król w towarzystwie adjutanta wsiada do samochodu. Wóz

stały się bronią polityczną, która miała umożliwić mu wstąpienie na tron. Życie ks.

Popularność Karola II w masach jest niezwykle silna. Przez lata całe starano się wszelkimi siłami stworzyć mu „legendę”, ale legendę ujemną i niekorzystną. Wrogowie polityczni czynili, co tylko mogli, ażeby wyrwać z duszy narodu przywiązanie do następcy tronu, by lud krytykował go i potępiał. Intymne szczegóły z życia prywatnego Karola II

stały się bronią polityczną, która miała umożliwić mu wstąpienie na tron. Życie ks.

Pałac królewski w Bukareszcie.

coraz bardziej, a kilku policjantów stoi bezradnych i z „dobrotliwą gorliwością” odpycha ludzi od samochodu, który poprostu

Karola nie schodziło z łam dzienników. Okazało się jednak, że mimo różnych porywów młodzieńczego temperamentu księcia, mimo

wyolbrzymienia jego wad, nie stracił on zaufania Rumunów.

I gdy się zjawiał, jak królewicz z bajki, miał całą Rumunię po swej stronie.

Przed audjencją.

Tak więc perspektywa poznania tej wyjątkowo interesującej postaci była nęcąca. Ale w Bukareszcie, nawet w sferach wpływowych, zwrócono mi uwagę, że uzyskanie audjencji u króla napotka na wielkie trudności. Król bowiem oświadczył, że dziennikarzy przyjmować już nie będzie, ponieważ wszystko, co miał powiedzieć, wygłosił na konferencji prasowej.

Dzięki uprzejmości naszego posła w Bukareszcie hr. Szembeka, dzięki jego wpływowi osobistym, otrzymałem jednak przyrzeczenie posłuchania u Karola II. Audjencję naznaczono na czwartek godz. 6-tą wieczór.

Król mieszka w lewym skrzydle pałacu przy Galea Victoriei, reszta pałacu spłonęła przed dwoma laty. Skrzydło, w którym mieszczą się obecnie apartamenty króla Karola, to dawne oficyny mieszkań adjutantów i służby.

Po wejściu do pałacu każdy gość wpisuje swe nazwisko do kilku ksiąg: króla, królowej matki, królowej i następcy tronu.

Na swoją kolejkę czekałem kilkanaście minut, słuchając z zainteresowaniem ciekawych szczegółów, opowiadanych mi przez sekretarza królewskiego p. Dimantescu.

Wkrótce zjawiał się adjutant generalny, który wezwał mnie do króla. Adjutant prowadzi mnie do apartamentów królewskich. Podczas gdy wchodzimy po schodach, udziela mi mój towarzysz krótkich wskazówek towarzysko-dworskich.

„Pan zaczeka aż król zacznie mówić” — słyszę głos adjutanta, który zaraz potem głośno skanduje moje nazwisko.

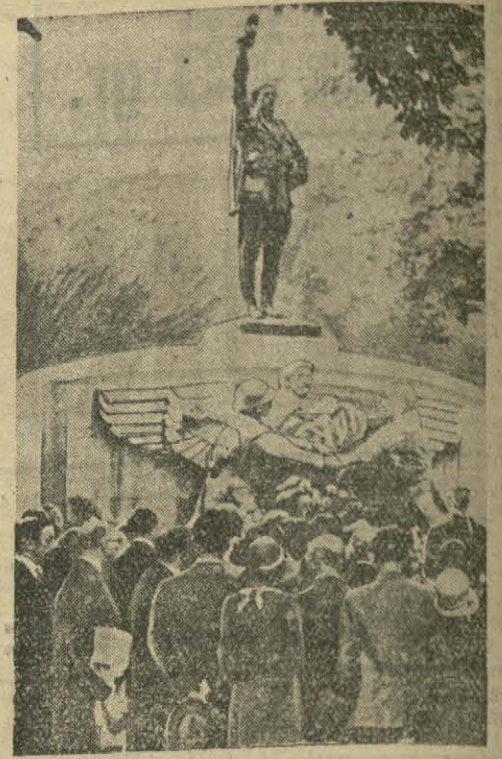
W komnacie królewskiej.

Komnata, do której wszedłem, jest raczej

Advertisement for OSTRZY DO GOLENIA (razors) with Gloria logo and text: Oznaczone Złotym Medalem na Wystawie we Florencji.

Precyzyjny zegarek światowej marki do nabycia w pierwszorzędnym magazynach zegarmistrzowskich i jubilerskich.

Na placu Stanów Zjednoczonych w Paryżu odbyło się w tych dniach odsłonięcie pomnika ku czci ochotników amerykańskich, którzy padli na froncie francuskim w czasie wojny światowej.

sował się rozpowszechnieniem pisma, wysoką nakładem, a wreszcie na moją prośbę ofiarował „I. K. C.” swą fotografię w mundurze oficera marynarki z dedykacją dla „I. K. C.”. (Fotografię tę zamieścimy w jednym z najbliższych numerów. Red.).

Zdaje się, że żaden podpis króla Karola nie szedł tak opornie jak autograf na fotografię. Błyszcząca powierzchnia fotografii nie chciała „chwycić” pisma ani atramentem, ani ołówkiem, i dopiero za trzecią próbą udało się królowi napisać dedykację.

Gdy opuszczałem rezydencję króla, widziałem szpalery ludności, wyczekujące — jak codziennie — na króla, który zwyczajnie o tej porze udaje się do swego brata Mikołaja na kolację. Na wysokim maszynie nad Zamkiem powiewa sztandar królewski, jako widomy znak, że stąd kieruje losami swego państwa Karol II, król Wielkiej Rumunii.

Klemens Kępczyk.

Wiadomo, że świat poznał króla Karola, jako zdecydowanego zwolennika konstytucyjnych form rządzenia.

Czerwcowy „zamach stanu” został przeprowadzony w drodze tak legalnej, tak prawnej, że może służyć jako przykład szkolny zmiany konstytucji, przeprowadzonej bez żadnego gwałtu i ciężkich wewnętrznych powikłań. — Przytem władca Rumunii jest zdania, że wszystkie siły państwa powinny być zgodnie złączone w służbie dla dobra ojczyzny. Jego życzeniem, aby general Prezan stworzył gabinet koncentracyjny, jest najlepszym dowodem, że król nie chce nawet rozgrywki z tą partją, która go wypędziła z kraju. Przebaczyć, zapomnieć jest to cnotą naprawdę królewską. Król Karol przebaczył swoim przeciwnikom. „Nie pragnę żadnej zemsty” — powiedział w swej mowie tronowej.

Jeżeli się słyszało zdanie, że powrót króla Karola oznacza koniec partji liberalno-narodowej, to król jest innego zdania. Wierzy on, że partja liberalna powinna brać udział w pracy państwo-twórczej. Zresztą dziś partja ta pogodziła się już ze zmianą stanu rzeczy i daje wyraz swemu przywiązaniu do Korony.

O dobre stosunki z Węgrami.

Zapytałem dalej: „W związku z powrotem W. K. Mości wypowiedziano pewne nadzieje odnośnie do Węgier. Jaki stosunek do Węgier będzie cechował panowanie W. K. Mości?”

— Należy zawsze się starać — usłyszałem odpowiedź — dążyć do poprawy stosunków z Węgrami.

Król Karol, władca Rumunii i polityk, wypowiedział się.

Mówił król — mówi ojciec.

A teraz postawiłem ostatnie pytanie ojcowi, dowiadując się o Wielkiego Wojewodę Michała (dotychczasowego króla; przyp. red.).

— Pragnę, aby mój syn stał się przede wszystkim mężczyzną. Dlatego chcę dać mu takie wychowanie, jakie otrzymują wszystkie dzieci w jego wieku. Ma on być pewnego dnia powołany do tego, aby dyktować o losie swoich rówieśników. — Dlatego też jest koniecznym, aby otrzymał takie wychowanie, jakie odpowiada duchowi jego generacji.

Fotografia z dedykacją dla „I. K. C.”

Król w nader uprzejmy sposób zapytuje kolei o pismo, które reprezentuje. Król zainteres-

szowany odcieln paryski. Wszak wiele lat król Karol spędził we Francji.

„Po francusku lub niemiecku, Wasza Królewskość” — odpowiedziałem.

I tak nasza rozmowa potoczyła się częściowo po francusku, częściowo po niemiecku.

Pierwsze pytanie, jakie zadałem mojemu królewskiemu interlokutorowi, były stosunki polsko-rumuńskie.

sem. Słowa następują po sobie równomiernie. Król wie, że jego słowa posiadają szczególną wagę i to przeświadczenie musi mieć każdy, kto z nim mówi.

Paneuropa.

— Europa powojenna — ciągnąłem dalej — przechodzi ciężkie przesilenie. Wycieńczona materialnie, zużywa wiele sił i środków na tarcia wewnętrzne tak w dziedzinie politycznej, jak i gospodarczej. Jak W. K. Mość sądzi: czy ostateczna konsolidacja i pacyfikacja Europy oraz dalsza ewolucja stosunków europejskich nastąpi na płaszczyźnie koncepcji paneuropejskiej, czy też W. K. Mość widzi inną drogę do lepszej przyszłości?

Król odpowiada:

— Studjowałem jeszcze stosunkowo za mało zagadnienie paneuropejskie, aby móc panu udzielić stanowczej odpowiedzi. Kompleks tych zagadnień wymaga gruntownego i szczególnego zajęcia się niemi. Myślę jednak, że współpraca wszystkich państw europejskich byłaby nader pożądana. Zrealizowanie idei paneuropejskiej jest — sądzę — możliwe przede wszystkim na polu gospodarczym.

formy rządzenia systemem parlamentarnym. Czy W. K. Mość przypisuje trudności wewnętrzno-polityczne błędowi parlamentaryzmu, czy też nierozwiązaniu wielkiego kompleksu zagadnień socjalnych?

Król daje mi odpowiedź, że o tej kwestji wypowiedział się już kilkakrotnie wyczerpująco: „Moje postępowanie zresztą — dorzuca — jest odpowiedzią na pańskie pytanie”.

„Uważam polsko-rumuńską unję celną za możliwą”

Oświadcza p. minister spraw zagr. Mironesco.

(Telegram własny „Il. Kurjera Codziennego”)

Bukareszt, 20 czerwca. W piątek wieczór odbyła się w ministerstwie spraw zagr. herbatka dla prasy zagranicznej i krajowej, w czasie której min. Mironesco wygłosił krótkie przemówienie, poświęcone zjazdowi Małej Ententy.

Min. Mironesco oświadczył, że na zebraniu Małej Ententy będzie rozpatrywany zarówno całokształt spraw europejskich, jak też przeprowadzona będzie dyskusja, poświęcona wspólnym zagadnieniom państw Małej Ententy.

„Konferencja ta ujawni w dalszym ciągu —

oświadczył minister — naszą niezłomną wolę do konsolidacji pokoju. Wśród spraw, które znajdują się na porządku obrad konferencji Małej Ententy, będzie też projekt unji państw europejskich (Pancuropa). Będziemy się naradzać — oświadczył minister — nad tem, aby udzielić wspólnej odpowiedzi na memoriał min. Brianda”. Min. Mironesco w zasadzie zgadza się z projektem.

„Będziemy się starać też — mówił dalej minister — wejść w porozumienie z Polską w spra-

wie odpowiedzi, jakiej mamy udzielić na projekt unji paneuropejskiej”.

Dalszą część swego przemówienia min. Mironesco poświęcił sprawom ekonomicznym, przy czem podniósł, że powstała myśl Małej Ententy gospodarczej. (O ile nam wiadomo, do tej Małej Ententy gospodarczej oprócz państw Małej Ententy miałyby wejść Polska i Grecja). Min. Mironesco spodziewa się, że idea ta uda się posunąć naprzód. W każdym razie należy dążyć do wzmocnienia węzłów ekono-

(Adres: „Teatr Reduta” dla brata Zygmunta). Grać będę jakąś drobną rolę, aby się ćwiczyć w pokorze, a przytem będę miał poglądową lekcję geografji Polski. Nawet nietylko poglądowa, ale i podglądowa, bo będę także i podglądał względnie zaglądał, gdzie się tylko da.

Biorę ze sobą tylko wybór pism Wincentego Pola, głównie „Pieśń o ziemi naszej”, którą mam zamiar uzupelnic. Oprócz tego spory zapas Flitu (Kresy!).

Jadąc na wschód, omijamy Ruś Czerwoną, wybrawszy trakt woliński na Lublin. Włodzimierz, ku Luckowi. Jest to właściwie droga Jagiły z 1387 roku, gdy jechał chrzcic Litwę z wody, co zresztą nie na wiele się zdało, bo przedko obeschli i do dziś żyją w pogaństwie, czcząc węże i inne gady. Otóż, o ile zbliżył się do granicy, nie uważam za wykluczone, że będziemy po drodze chrzcic rzeszę Litwinów z tamtej strony. Biorę nawet ze sobą spory zapas białych szat, które otrzymywałem będą nowo- chrzceni. Ale z tem trzeba uważać bardzo, bo już przed pięciuset laty z górą całe bandy dywersyjne Litwinów przystępowały kilkakrotnie do chrztu, a to celem wyfasowania białych szat, które natychmiast przepijali. Wielu takich drabów wylapano, a tłumaczyli się przed Witoldem identycznie tak samo, jak ten Norman z czasów cesarza Ludwika, syna Karola Wielkiego, który publicznie powiedział księtom: „Już ze dwadzieścia razy nadstawiałem kark pod chrzcielnicę, a zawsze nowiutkie dawałście mi suknie. Dziś, patrzcie, co za wór na mnie!.. Gdyby nie wstyd wracać do domu nago, odrzekłbym się i waszej sukni i chrztu waszego!” (Scriptores rerum germ, według Szajnochy). Bezcelne indywidual!

Tak, tak, z temi szatami trzeba być bardzo ostrożnym, zwłaszcza, że sam Witold chrzcic się ogólnie trzy razy...

A gdy przypadkiem, gdzieś na granicy spotkam Waldemara, to mu powiem, że kniaz się gniewa, aby się powiesił prędzej i że zwłoki nie znoszę. Jeżeli ma choć kroplę krwi litewskiej w sobie, to mnie posłucha, co daj Boże, amen!.. Lecz granica Litwy jeszcze daleko, a na razie jedziemy na południowy wschód. Nie mogę się doczekać, mam Drang nach Osten w każdym nerwie!..

Nie dziwnego: Poznam Polskę! Pięć dni wycieczki w Białowieżę!.. Następnie mały zjazd w Nieświeżu, kilka narad i może zostaną premjerem. Nie święci garnki tłuką! Wszystko możliwe... A po Nieświeżu „ktokolwiek będziesz w Nowogródzkiej stronie”...

Będę, będę napewno, choć mi już mówiono, że z Płunym ciemnego boru nie zostało ani skraweczka... W takim razie zbroję do nalbockich lasów. Będę i w Prużanie, co napelnia mnie jakąś dziwną radością. Nie wiem, dlaczego — może przyczyną jest to, że słowo „Prużana” ma jakiś niezwykły, tajemniczy urok. Ono pachnie i śpiewa... Prużana!.. A w Krzemieńcu, nad srebrną Ikwą, rzucę parę kwiatów na grób p. Słowackiej!.. Biedna, biedna Sally!..

I tak codziennie gdzieś indziej, zatrzymując się w miastach, nieznanach mi nawet z imienia, pojedziemy szlakiem tatarskich najazdów, szwedzkiego i rosyjskiego potopu. Jakis Luniniec, jakis Hancewicze, jakis Kostopol, nie mówiąc już o Ostrogu czy Pińsku. Np. ktoś z cywilów wie, gdzie leżą Hancewicze? Otóż leżą nad rzeką, która się nazywa Cna.

Wiem to od wczoraj, bo kupiłem sobie ogromną mapę, atlas Romera i geografję Polski. Właściwie dwie geografje, obie popularne, dla początkujących, mianowicie Sobińskiego i Karcewskiego. Mapa nie zmieściła mi się na stole, więc ją położyłem na podłodze, a sam kłęczę, względnie leżę na Polsce z lupą w ręce. Polska

to jest wielka rzecz! Ogromna! I coś dziwnego, że człowiek mimowoli staje się sentymentalnym, patrzając na tę mapę, której za moich czasów szkolnych nie było... Nie „braliśmy” Polski... A dzisiaj ta mapa jest i za minimalną kwotę 2, albo nawet 1 zł. 20 gr., można patrzeć się na tę Polskę, wielką, szeroką, a namalowaną w kolorze różowym, którego używa większość kartografów. I zupełnie słusznie, bo jest to kolor miłości!..

Przez ten różowy kraj przebiega sieć niebieskich i czerwonych żył, jak krew żylna i tętnicza, przyczem wschodnie strony zdają się ciepłe, a zachodnie zimne. Strasznie mało tych kolei!.. Ano, zbadamy wszystkie na miejscu! Zobaczymy na własne oczy, co oznaczają te malutkie a rzadkie kółeczka o nazwach dziwnych, z których każda wydaje się być jakąś reminiscencją „Potopu”. Korczą i nęca mnie te nazwy, choć nie jest wykluczone, że kryją się pod nimi straszliwe dziury, brudne, pełne upadku i nędzy, budzące uczucie żalu i wstydu... Bo jedziemy w kraj biedny i kresowego zniszczenia!

Patrzę się na tę mapę i stwierdzam dziwną rzecz: człowiekowi jest zawsze mało! Nie byłem tam jeszcze nigdy, a już teraz budzi się we mnie jakiś niebezpieczny apetyt, bo mimowoli zaczynam się rozglądać na wschód i zachód, na północ i południe. I przypominam sobie, jak to było dawniej i — sam nie wiem kiedy — staje się imperjalistą... Mamy „wszystkiego” 388.390 klm². To stanowczo za mało!

W ślad za tem spostrzeżeniem zjawia się w drodze dziwnego procesu świadomości uparta a nieprosiona myśl o podbojach... Czyby tak — będąc już niedaleko południowej granicy — nie shoidować np. jakiejs Wołoszczyzny?.. Teraz są tam przecież napewno awantury... Można niby to dla Michała, a później... Muszę o tem

skromna. Przed biurkiem, zawałonem niezliczoną ilością papierów, stoi wysoki, szczupły, wylotny mężczyzna w białym mundurze oficera marynarki. Snieżną biel munduru ładują nieco złote epolety i barwne wstążeczki kilku orderów.

Tym młodym oficerem jest król Karol II. Wyciąga ku mnie rękę i zapytuje po francusku: „W jakim języku będziemy rozmawiali”. Francuski język króla nosi nie sfal-

Król o stosunkach polsko-rumuńskich.

Stosunki tak dobre, że nic nie da się zmienić.

— Opinia polska śledziła z prawdziwym zainteresowaniem przebieg zmiany tronu w zaprzyjaźnionej Rumunii, widząc w tem krok naprzód na drodze do konsolidacji wewnętrznej sojuszniczego królestwa. Jak ocenia W. K. Mość znaczenie sojuszu polsko-rumuńskiego? Po jakiej linii, sądzi W. K. Mość, pójdzie dalszy rozwój stosunków polsko-rumuńskich?

— Stosunki polsko-rumuńskie są przecież jak najlepsze — odpowiada król, a potem dodał z uśmiechem: — Tu nie da się już dużo zmienić, albo tylko „naprawić”. Współpraca obu państw rozwija się w wielkich zarysach. Coprawda znam jedną dziedzinę, gdzie wspólna praca w przyszłości mogłaby się bardziej zaznaczyć: wspólna polityka agrarna byłaby celem przyszłości. Une collaboration Agricole — powtórzył król Karol.

Sposób, w jaki człowiek odpowiada, charakteryzuje go może najlepiej. Lekko rozparty w swoim fotelu, z jedną nogą zarzuconą na drugą, siedzi naprzeciw mnie król Karol. Promienie zachodzącego słońca dotykają od czasu do czasu wylotnej postaci. Król mówi spokojnie, jasnym, nieco przyciszonym gło-

Ktoby chciał zmienić granice w Europie — wywołałby ogólne zaburzenia.

Do paneuropejskiego pytania dołączyłem inne, które dziś nie mniej interesuje opinię:

— W niektórych państwach Europy pomimo popularności pacyfizmu, dążenia do zmiany istniejącego status quo są dość silne. Czy W. K. Mość widzi możliwość zmiany obecnego oblicza geo-politycznego Europy bez wywołania ciężkich zaburzeń?

Odpowiedź, jaką otrzymałem z ust króla, była niezwykle doniosła:

— Myślę, że obecnie każde usiłowanie zmiany geo-politycznego oblicza Europy musi doprowadzić do ciężkich zaburzeń.

Polityka i dziennikarza europejskiego interesuje dziś poza zagadnieniem paneuropejskim i rewizjonistycznym, „nastawienie” Głowy państwa do systemu parlamentarnego. Powiedziałem więc:

Król — parlament — konstytucja.

— Oprócz trudności wspólnych Europie — dużo państw odczuwa w większej, albo mniejszej mierze pewne komplikacje wewnętrzne. Mówi się, że powodem tego jest przestarzałość

ZYGMUNT NOWAKOWSKI.

POWTÓRKA Z GEOGRAFII

Jadę na wschód. Nad Ikwą, Horyn i Cną. Wykąpię się w Muchawcu, a konie napoję w Świętej. Szaty podróżne wypłuczę w kanale Królewskim, a znalazłszy się nad brzegami Rosi, powiem do jakiegoś Fedona: „Gorąco dziś; jeżeli chcesz, to pójdziemy nad błękitny strumień — i rozmawiając, nogi nasze zanurzymy w chłodnej wodzie”. I tak powstanie nowy, nieznaną a dialog Platfusa...

A nad kanałem Ogińskiego zatańczę poloneza, bo to zresztą jedyny taniec, który opanowałem do stopnia względnej biegłości. Poznam bieg Turyi, Jasioldy i Szczary. W Pinie (nie w piwie) utopię me troski, a nad brzegami Prypeci zapomnę o wielu rzeczach niemilych. W Narwi kąpać się nie będę, bo to rzeka niepewna, wręcz narwana. Utopię się prawdopodobnie dopiero w głębi jeziora Narocz, jak mi przepowiedziała cyganka, wobec czego starannie unikam będą tamtych stron.

Jadę w kraj nieznan, o którym wiem tyle, co np. o Borneo lub Sumatrze. Za to teraz wyjeżdżę się jak sam Pan Prezydent. Za wszystkie czasy! Swoją drogą, ile razy czytam o podróżach Pana Prezydenta, zawsze mam ochotę wnieść podanie, aby mnie przyjęto na członka domu cywilnego w charakterze np. rybaltka. Umiałbym Mu życie, jak nikt ze święty. Za to gwarantuję. Mam powierchowość miłą, dobre maniery i pewien talent konwersacyjny. Poza tem gram na lutni i w bridge'a. Oczywiście nie narzucam się...

Na razie jadę prawie samopięt z Redutą Osterwy, jako zwyczajny aktor-braciszek. —

domicznych i utworzenia ententy rolniczej. Z kolei min. Mironesco odpowiadał na szereg pytań, zadawanych mu przez dziennikarzy. Na pytanie, co sądzi o wizycie min. Grandiego w Warszawie i Budapeszcie, min. Mironesco odpowiedział, że wizyta ta nosiła charakter czysto kurtuazyjny i że Rumunja nie ma żadnego powodu do obaw.

W godzinę po herbatce prasowej, min. Mironesco przyjął na oddzielnej audjencji Waszego współpracownika, udzielając mu uprzejmie odpowiedzi na szereg zadanych pytań. Wskazując na rozmowę z królem, oraz na zdanie, wypowiedziane przez p. ministra na konferencji prasowej, zapytałem, czy współpraca ekonomiczna Polski i Rumunji nie dałaby się jeszcze bardziej utrwalić przez „unję celną“ polsko-rumuńską.

Min. Mironesco odpowiedział, że uważa unję celną polsko-rumuńską za rzecz możliwą i do zrealizowania. Pragnąłby jednak, jak to już podkreślił w swoim przemówieniu, rozszerzyć w ogóle podstawy współpracy gospodarczej wśród państw Małej Ententy, Polski i Grecji.

W dalszym ciągu wskazywałem na pewne niepokojące pogłoski, że Sowiety przygotowują na lipiec i sierpień agresywne kroki wobec Polski i Rumunji. P. minister Herbette miał w marcu zwrócić uwagę swemu rządowi na podobne zamiary rosyjskie. Realizacja tych zamiarów miała tylko zależeć od pozycji Stalina.

W odpowiedzi swej minister Mironesco odparł, że wprawdzie Sowiety dementowały pogłoskę tę, jednak on sądzi, że Sowiety w ogóle nie zechcą próbować wywołać jakiegokolwiek zaburzenia na granicy polsko-rumuńskiej, gdyż wiedzą dobrze, że to byłoby równoznaczne z końcem ich regimu. Min. Mironesco uważa, że to są tylko pogłoski, mające szerzyć niepokój w naszych państwach.

W końcu zapytałem min. Mironesco, jako premiera rządu, który wprowadził na tron króla Karola, dlaczego wybrano do „zamachu stanu“ właśnie chwilę obecną. Czy miało to jakieś uwarunkowanie polityczne, czy też nie.

Jeśli pan mówi o zamachu stanu, to muszę panu odpowiedzieć, że do zamachu stanu nie wybiera się nigdy chwili, tylko przeprowadza się go, kiedy jest moment odpowiedni.

Zauważyłem, że nie myślałem o zamachu stanu w ścisłym tego słowa znaczeniu, lecz o zmianie statutu dynastycznego.

Min. Mironesco odpowiedział mi, że o ile jemu wiadomo, to ważniejszych politycznych powodów ku temu nie było i zależało to tylko od woli króla Karola.

W końcu prosił mnie p. min. Mironesco, by pozdrowić od niego jeszcze raz Polskę, którą on tak bardzo kocha.

Nowa wycieczka rodaków z Ameryki przybyła do Polski.

Ag. fot. „Swiatowida“ na pl. kraj. „Alfa“.
Uczestnicy wycieczki Stowarzyszenia weteranów armii polskiej w Ameryce, która onegdaj przybyła do Warszawy.

WACŁAW SIEROSZEWSKI.

Jak żyje blisko milionowa rzesza emigracji polskiej we Francji.

Poznańscy na czele życia organizacyjnego. — Zrabowane przez Niemców składki emerytalne. — Polscy posłowie socjalistyczni dopomagają do wynarodowienia emigrantów. — Ważne postulaty zjazdu delegatów Z. R. P.

Warszawa, 21 czerwca.

Znakomity pisarz polski p. Wacław Sieroszewski, odznaczony niedawno w Paryżu komandorią orderu Legji honorowej, wykorzystywał swój pobyt we Francji, zwiedzając ośrodki naszej emigracji.

Redakcja „Il. Kuryera Codz.“ uprosiła świętego pisarza i znawcę życia emigracji polskiej za granicą o sprawozdanie z ostatniej jego podróży, a pierwsze wrażenia jego drukowaliśmy już w maju na łamach naszego pisma. W numerze dzisiejszym drukujemy dalszą część wrażeń i szczegółów, zebranych przez Wacława Sieroszewskiego w centrach Polonii, osiadłej stale lub czasowo na ziemi naszej francuskiej sojuszniczki. Niewątpliwie wzbudzi ona żywe zainteresowanie w całym kraju.

Dokładnej liczby emigrantów Polaków we

Francji nie posiadamy. Według urzędowych danych w 1927 roku było ich 470.000, z czego 249.000 mężczyzn, 94.000 kobiet i 133.000 dzieci. Obecnie należy przypuszczać, że jest ich zgórą 670.000, gdyż rocznie przybywa z Polski około 60.000, a przyrost naturalny również jest dość znaczny. Szybko zdążamy do miliona. Jest to już ilość tak wielka, że warto i należy poważniej zastanowić się nad jej losami oraz znaczeniem.

Rozsiana jest emigracja polska we Francji bardzo nierównomiernie. Prawie połowa, bo zgórą 300.000 mieszka na północy, w okręgach konsularnych: Paryż, Lille, Havre. Z nich największy jest okręg Lille, posiadający bez mała

210.000 emigrantów, najmniejszy Bordeaux — 660 osób.*)

W Lille'skim okręgu konsularnym stosunek Polaków do ogólnego zaludnienia dochodzi miejscami 4—5, nawet 10 procent (Douai). — Z pracy w przemyśle** utrzymuje się prawie tyłuż Polaków, co z pracy w kopalniach; pierwszy żywi 194.200 osób (110.550 mężczyzn, 41.470 kobiet, 42.080 dzieci), drugi — 184.819 osób (79.584 mężczyzn, 31.374 kobiet, 73.941 dzieci). Kobiety pracuje w przemyśle 26.167, dzieci (od 13 lat do 16) 3 do 4 tysięcy. W kopalniach kobiety i dzieci pracują jedynie na powierzchni, kobiety w liczbie 2 do 3 tysięcy głównie przy przebieganiu węgla; nato-

*) Notowanych w konsulatach.

**) Przemysł metalurgiczny departamenty: Seine, Pas-de-Calais, Loire, Saon et Loire... Przemysł tkacki: okolice Lyonu, Roubaix... Przemysł tkacki: okolice Lyonu, Roubaix... Przemysł spożywczy — depart.: Seine et Oise, Marne...

Nowość!
POMPA STUDIENNA
Patentu Inż. Domitka Nr. 24781, znak użytkowy Nr. 3499.
1) PORUSZANA DOWOLNIE t. j. ręcznie motorem kieratem lub wiatrakiem.
2) ŁOŻYSKA KULKOWE powodują wydobywanie wody siłą jednego człowieka z głębokich studzien i tłoczenia jej do zbiorników na znaczną wysokość.
3) WYDAJNOŚĆ od 3.000 l. wody na godzinę.
4) PRACUJE BEZ PRZERWY MINIMUM LAT 5.
5) CENY umiarkowane, dogodne, warunki płatności.
6) Liczne podziękowania. — List pochwalny z P. W. K. w Poznaniu. — Szczegółowych informacji i projektów dostarcza bezpłatnie firma:
Przedsiębiorstwo wierzcenia studzien i wytwórnia pomp 974L
FR. DOMINIK
LWÓW, UL. 29-GO LISTOPADA L. 37. — TEL. 18-53.

MEBLE WYKWINTNE I SKROMNE.
Udogodnienia przy spłacie.
FISCHMAN
Kraków ul. Bracka 13

MEBLE LUKSUSOWE I SKROMNE
POLECA FIRMA 2571k
ZJEDNOCZENI TOLARZE I TAPICERZY
Kraków, Rynek Główny L. 9.

PIJCIE PIWO OKOCIMSKIE

ZNAKOMITE

porozmawiać z Osterwą!
Albo — mamy tylu wojewodów w stanie spoczynku lub niedyspozycji — czy nie dałoby się obsadzić wakujących od wieków posad wojewody witebskiego, smoleńskiego, kijowskiego?... A ileż starostw tam było!... Można by to poobsadzać, a po kilku dniach usunąć tych ludzi i zastąpić ich jednostkami absolutnie pewnymi, a potem znowu zmienić... Boże, ileżby to było zamieszania!...

Ale dajmy temu pokój! Cieszymy się tem, co jest! Przecież, gdy będę na wschodniej granicy, słońce wszędzie mi o 51 (słownie pięćdziesiąt jeden) minut wcześniej, niż Wam, Czytelnicy z zachodu! Wiem, że mi zazdrościcie, jednak nie słusznie, bo za to Wy będziecie się niem cieszyli dłużej o tę samą ilość minut... Tak, to jest właśnie ten znany, stary kawał ze słońcem i miał rację Heine, gdy jakąś panią, bolejącą nad zachodem słońca, pocieszał, mówiąc, żeby się nie martwiła, bo ono od frontu zachodzi, ale wraca z tyłu...

Lecz mimo to bardzo się ucieszyłem wiadomością o różnicy 51 minut, ponieważ była to dla mnie rzecz ciekawa, nowa i — szczerze mówiąc — tajemnicza. W ogóle, co tu gadać, geografja, proszę państwa, to bardzo ciekawa historja — Np. jadę na wschód i nie wiem, jak się ubrać: zimno czy ciepło. Otóż patrzę do Sobińskiego czy Romera i badam izotermję lipca. Najprostszą rzecz w świecie! Oczywiście nie z tego nie wiem zabiore więc i cieplejsze rzeczy. Na wszelki wypadek. Ale w każdym razie widziałem te izotermję.

Albo np zainteresowała mnie kwestja fauny. I dowiaduję się niezmiernie ciekawych rzeczy: Więc tam, gdzie będę, kończy się linja zasięgu ścierwika białego i miedzianki gniewca... To znaczy, że ich także i tam nie zobaczę... Natoż miast rzekotka zielona sięga dalej i bardzo by-

dę rad ze spotkania. To samo dotyczy sielawy, którą ostatnio widziałem w Wilnie i ogromnie mi smakowała. Mniej więcej nad Bugiem przekroczą linję zasięgu chomika i pojedą dalej. — Z niewiadomych przyczyn robi mi się smutno na tę myśl... Wyobrazić sobie: Ani jednego chomika!

Lecz nie zawsze takie gorzkie refleksje budzą się przy studjum fauny. Przeciwnie, np. nad Horyniem, koło Ostroga, spotkać mogę jakiegoś dziwne zwierzę, które nazywa się „ślepiec“ (*Spalax typhlus*). Nigdy go nie widziałem na oczy, ale na dwadzieścia groszy odemnie może śmiało liczyć.

Stosunkowo mniej zainteresowania budzi we mnie flora, chociaż i tak wiadomość, że na t. zw. Niżu północno-wschodnim występuje pewien zanik dębu bezszypułkowego, sprawiła mi rzetelną przykrość.

Siłą faktu na Wołyniu, Polesiu, Podlasiu, jak i na Litwie, zwrócę główną uwagę na same stosunki. A zajrzą wszędzie, zobaczą wszystko na własne oczy, do każdej dziury wetkną swoje trzy grosze, nos, może nawet i palec. Przede mną nie się nie ukryje! Drżycie, niesumienni rządcy, bo ludność będzie mi składała petycje i memorjały, które przedłożę potężnemu „Kuryerowi“. Nawet kupię sobie (skromny zresztą i dyskretny) buńczuk, który zatknę w oknie mego przedziału w wagonie, aby wiadano, kto jedzie. Ale darów nie biorę absolutnie i z reguły, chyba w wyjątkowych okolicznościach.

Przyjmę posiłek w chacie włościańskiej i u starosty, o ile zaprosi. Naprzód mam apetyt! Na Polesiu, jak pisze w swej geografji p. Karczewski, las dostarcza zwierzyzny. Owszem niechęć dostarczy! Podobno jeziora i rzeki do starczają ryb. Lubię ryby. W szuwarach znowu: roi się ptactwo wodne. Zobaczą, czy to prawda i nie pogardzę. Trafiają się i bobry, może więc

trafi się jaki na kolnierz. Są podobno rysie i wilki. Dziękuję. Natomiast w Białowieży spróbuję pogłaskać żubra i napiję się żubrówki, bo lubię zwierzęta.

Na Wołyniu znowu ludność uprawia chmiel i tytoń. Z chmielu robi się piwo, a tytoń będzie napewno lepszy niż woski. Może uda się sfinalizować jakąś wewnętrzną pożyczkę tytoniową!...

Przygotowując się starannie do tej Anabasis, badam rozmaite rzeczy, a gęstość zaludnienia kresów interesuje mnie szczególnie żywo. Na takim Polesiu, jak podaje p. Sobiński, wypada zaledwie 21 mieszkańców na jeden kilometr kwadratowy. To dziwne, tylu aktorów Reduty jeździ tamtędy od lat!... Przecież dzisiaj we Francji można dokładnie zrekonstruować linję wędrówek trupy Moliera na podstawie metryk parafjalnych, które są wymownym świadectwem pobytu i daleko idącej popularności zespołu. Powinna i Reduta pomyśleć nad tem! Byłaby to — bądź co bądź — zasługa obywatelska. A choćby tam potem kobiety wzdychały czy kłęły, mówiąc „masz, babo, Redutę“, to w każdym razie przypadałoby za kilka lat przynajmniej 22 mieszkańcom na kilometr kwadratowy. Nie nie przyrzekam, ale im przemówię, dajmy na to, do sumienia i jak się da, to się zrobi! Dla wzmożenia żywiołu polskiego na kresach.

Również i ludność miejska stanowi poważny przedmiot mej troski. Np. u Romera wiele miast na wschodzie ma niebieskie koleczka, co oznacza, że tam żydzi przekraczają 50%. T. zn. tak samo jak u Lourse'a w Warszawie albo w krakowskim Grandzie. Nie jestem antysemitą, ale daje mi się, że przesadzili, gromadzą się tak na jednym miejscu i że musi im być niewygodnie. A może prof. Romer się pomylił, bo wy daje mi się niemożliwe, aby prawie całe miasto składało się wyłącznie z Ghetta (Spartanie mó-

wili Tajghetto).

Wszystko zobaczę i skontroluję na miejscu. Autopsja to najpewniejsza rzecz! Zaletą tej podróży jest to, że w każdym mieście, z wyjątkiem wypoczynkowych, zatrzymujemy się tylko jeden dzień. Czyli, że nigdzie nie padną ofiarą zemsty mieszkańców. Chyba, gdyby się puścili za mną w pościg... Zresztą oprócz mego wernego „Underwood portable“, zabieram na drogę różowe okulary. Chcę widzieć ten daleki kraj tak, jak go namalował p. Karpowicz, t. j. na różowo. Na wszystko, co brzydkie, zamykam przynajmniej jedno oko, a i drugim będę patrzył przez pale. Bo nie chcę widzieć nic złego! Sam Pol byłby przy mnie zółciowcem i czarnym pesymistą! A priori, z góry podoba mi się pejzaż i architektura, a ludzi już pokochałem! Wszystkich i bez wyjątku. Bylibym nawet skłonny, jak to zrobił pewien generalissimus na początku wielkiej wojny, ogłosić manifest p. t. „Do moich kochanych żydów“...

Na razie jednak ogłaszam moratorium! Nie ma mnie! Wypląty zawiesiłem na haku od lampy i mam pełną nadzieję, że się same umorzą do dnia mego powrotu. Och, iluż ludzi mi zazdrości, zwłaszcza, że jesteśmy obecnie świadkami pewnego „odprężenia“, jak to niedawno pięknie określił jeden z ministrów. Są nawet poważne symptomy poprawy na rynku pieniężnym i za kilka dni ma być już zupełnie dobrze... Na wszelki jednak wypadek jadę daleko w tę różową podróż. Szukajcie wiatru w Podolu. Polesiu i Podlasiu!... Jak sam struś skryję głowę w tyśmorgowym łanie złotej pszenicy wołyńskiej albo dam nurka na jednym brzegu Szwajcarii aby wypłynąć z jakaś Szwajcarka na Arugim. A wtedy ludzie zaraz pomyślą sobie o niej coś złego i powiedzą o mnie: „Jakiż to chłopiec piękny i młody“...

Bo ludzie zawsze muszą coś gadać!...

miast dzieci (od 13 do 16 lat) przy taczaniu wózków jest zajętych około 20.000.***)

Dnia 26 marca otrzymałem w Paryżu następujący list:

„Dowiedziawszy się, że WPan ma zamiar przybyć w końcu miesiąca do Lille, śpieszmy zaprosić Go na

roczny Zjazd delegatów Z. R. P. (Związku Robotników Polskich) we Francji,

który odbędzie się dnia 30 marca br. w Douai, na sali p. Grzesiaka, przy rue des Ecoles, nr 26. Początek o godz. 10 przed południem...“

Pojechałem więc po raz drugi do Douai.

W niedużej sali, która służyła jednocześnie za jadalnię, zastałem około 60 delegatów Związku R. P., obradujących pod przewodnictwem prezesa p. Stefana Rejera. Obecny był radca ambasady polskiej od spraw emigracyjnych p. Dalbor, konsul z Lille p. Brzeziński, dr Kozłowski — kierownik kliniki polskiej w Douai. Za prasowym stolikiem siedział p. Brejski, właściciel i kierownik „Wiarusa“, oraz paru jeszcze dziennikarzy.

Po zagajeniu przez prezesa przemawiał radca Dalbor, konsul Brzeziński, parę słów powiedziałem i ja, poczem sekretarz p. Kalinowski odczytał sprawozdanie Zarządu Głównego za rok 1929, a skarbnik p. Berent przedstawił bilans za ten rok — z tak szczegółowemi i tak przejrzystymi wyjaśnieniami, że zwróciłem się do siedzącego obok mnie delegata z zapytaniem, skąd zdobyli tak doskonale fachowca?

— Ależ to żaden fachowiec!... **Nigdy nie był buchalterem zawodowym... To robotnik, który w parę lat tak się u nas wykształcił...**

Bardzo jesteśmy z niego zadowoleni — wyjaśnił mi z dumą zapytany.

Obrazy toczyły się bardzo poważnie, raporty delegatów wyróżniały się zwięzłością i rzeczowością, dyskusja, choć chwilami bardzo gorąca, nigdy nie przekraczała granic należytego szacunku dla cudzego zdania i cudzego honoru. Byłem wprost zbudowany i słuchałem pilnie. Dowiedziałem się wielu ciekawych rzeczy. **Organizację założyli i nadawali jej ton byli „westfalczyki“ przeważnie Poznańscy.** — Chociaż coraz więcej napływa teraz Małopolan i Królewaków!...

— **Z Małopolanami łatwiej dochodzimy do zgody, ale z Królewakami... Trudno! Nienusłuchanie!**... — skarżył mi się prezes Rajner.

— Sadowią się oni głównie na wschodzie Francji i na południu, gdzie warunki pracy gorsze i ciężiej walczyć o poprawę, a oni nie łączą się... Korzystają z naszych wysiłków, a składki nie płacą i do Związku się nie zapisują... **Jest nas związkowców wszystkiego 13.000.** Co to znaczy wobec 1/4 miljonowej już masy robotniczej!... — biadał inny delegat.

Nie było jednak tak źle. Ze sprawozdania Zarządu Głównego dowiedzieliśmy się, że właśnie w tej wschodniej Francji niektóre filje podniosły się o 100 proc., że na terenie Alzacji powstało w ciągu paru miesięcy 5 nowych oddziałów i stworzono samodzielny okręg związkowy z siedzibą w Miluzie.

Suma kosztów, poniesionych na obronę prawa członków — 38 247 fr. Prócz tego Z. R. P. wydaje miesięcznik własny „Siłę“ i popiera rozmaite oświatowe i kulturalne poczynania.

III organizacyj — ośm okręgów

Ma Z. R. P. sto jedenaście prowincjonalnych organizacyj, tworzących osiem okręgów. Jest organizacją samodzielną, samowystarczalną. Delegaci w przemówieniach z dumą podkreślali, że nie otrzymywali i nie otrzymują z nikąd żadnych subsydjów.

— My żądamy tylko swego: **niech Niemcy zwrócą nam składki emerytalne, pobrane od nas w czasie, kiedy pracowaliśmy w West-**

***) Przytaczam cyfry dla charakterystyki, lecz są przestarzałe, zapożyczone ze sprawozdań konsularnych i trzeba je stanowczo powiększyć.

falji. Francja powinna ująć się za nami, tak samo jak ujmie się za Alzaczycami i Lotaryngami, gdyż teraz pracujemy dla niej... **Rząd Polski musi nam w tych staraniach do-**

dażenie do ekonomicznego równouprawnienia Polaków z Francuzami.

— My pracujemy niegorzej a płacą nam mniej. Niech płacą według zasług, a nie według narodowości!...

W sprawozdaniu Zarządu Głównego znajdujemy w tej sprawie ciekawy ustęp:

...„robotnicy polscy koniecznie muszą być zorganizowani w swej własnej organizacji i to — po pierwsze: ze względów narodowościowych, gdyż obca organiza-

Grupa sokolskiej młodzieży polskiej w Pont a Mousson w Lotaryngji.

cja jest zawsze dla emigranta czynnikiem wynaradawiającym; po drugie: ze względów obrony materialnej, ponieważ robotnik francuski nawet o przekonaniach komunistycznych jest zawsze pod hypnozą, że obcokrajowiec zjada mu chleb i robi konkurencję na rynku pracy i dlatego tutejsze syndykaty robotnicze dla zadowolenia swych członków starają się zawsze o przywileje dla robotników francuskich z krzywdą obcokrajowców...“

Przy dyskusji nad tym punktem dowiedzieliśmy się, że posłowie Żuławski i Kwapiński objeżdżali tutejsze ośrodki robotnicze polskie i namawiali, aby Polacy rozwiązali własne stowarzyszenia i wstępowali do organizacji francuskich. Wystąpienia ich spotkały się

z powszechnem potępieniem. Nawet socjaliści — a byli tacy wśród delegatów — bardzo słabo bronili wymienionych posłów. Nie znaczyło to wcale, aby stosunek między Z. R. P. był zły, przeciwnie, delegaci na każdym kroku zaznaczali swoje uznanie i życzliwość dla bratnich organizacji francuskich — a w sprawozdaniu Zarządu Głównego mieści się takie zdanie:

— Zarząd Główny Z. R. P. we Francji od samego początku zajął przychylnie stanowisko do robotniczych organizacji francuskich, co zostało specjalnie uwidocznione w deklaracji Z. R. P. z dn. 2 stycznia 1927 r., oraz w poparciu francuskich syndykatów podczas strajków, gdy chodziło o podwyższenie zarobków lub polepszenie warunków pracy.

Co do sekcji polskich przy francuskich syndykatach, to nie będziemy wypowiadali swego zdania, gdyż nie jest to samodzielna organizacja i zresztą poza dep. Pas-de-Calais nigdzie w kolonjach polskich nie odgrywa żadnej poważniejszej roli.

Zresztą sami członkowie tych polskich rzekomo samodzielnych sekcji C. G. T. przyzna-

wali, że głosy ich nie mają tam ani znaczenia — ani wpływu.

O równe prawa i płace.

Po skończonej dyskusji zjazd delegatów uchwalił następujące dwie rezolucje:

Aby robotnicy polscy zostali zrównani w placach i prawach z robotnikami francuskimi; aby uzyskali wpływ przez swych delegatów na Kasy Chorych, ubezpieczenia społeczne oraz sprawy fachowe górnicze i fabryczne, związane z bytem robotnika; aby na nich rozszerzono prawo czynnego i biernego udziału do instytucji gospodarczych, które opłacają swemi składkami (kooperatywy, kasy oszczędności, kluby...).

W drugiej rezolucji zjazd wyrażał swe **uznanie dla działalności polskich „Opiek społecznych“** oraz zorganizowanych przy nich klinik, przytułków, domów ludowych, prosił o rozwiniecie ich oraz rozszerzenie na robotników rolnych.

W trzeciej rezolucji zjazd zwracał się do rządu polskiego z prośbą o przyspieszenie uzyskania od Niemców zwrotu sum składkowych dawnych robotników Polaków w Westfalji i Nadrenji, zatrzymanych bezprawnie przez niemieckie gwarectwa (knapszafty), co rząd francuski już uzyskał dla robotników z Alzacji i Lotaryngji.

Zjazd zakończył się skromnym obiadem, zastawionym przed nami na tych samych stołach, przy których obradowaliśmy. Wznosząc toasty i wymieniając przyjacielskie okolicznościowe przemówienia...

Nie doczekałem się końca, gdyż musiałem wraz z konsulem Brzezińskim na 7 godzinę stać się w Ostricourt, odległym o 40 kilometrów na przedstawienie „Krakowskiego wesela“ przez miłośników sceny. Prezes Koła teatralnego bardzo nas o to prosił w imieniu tamtejszej organizacji oświatowo-kulturalnej.

Okolica usiana fabrycznymi osadami. Samochód nasz co chwila miał grupy robotników i robotnic śmiejących się, tańczących, śpiewających, zamaskowanych i poprzebieranych w barwne kostjomy. Słychać było tu i ówdzie głosy polskie i widać polskie narodowe stroje...

Salę teatralną wypełniła brać robotnicza po brzegi. W czasie tańców wesoło „pochutnywano“, przytupywano i bito gorące oklaski... Rozumie się, że i przedtem były mowy... długie mowy.

Bankructwo „piatiletki“ w Rosji

Lęk Stalina przed kongresem komunistycznym.

Moskwa, w czerwcu.

Na obszarze całego Z. S. R. R. odbywają się zebrania przygotowawcze do XVI-go zjazdu wszechrosyjskiej partii komunistycznej. Zebrania te mają dwójaki cel: informacyjny i agitacyjny. Po pierwsze chodzi o to, aby czynniki kierownicze partii mogły się zorientować, czy nastroje w poszczególnych dzielnicach Z. S. R. R. mogą (i w jakim stopniu) zagwarantować, że zjazd będzie obsesany takimi delegatami, którzy pójdą na rękę obecnej polityce partii. Po drugie chodzi o pogłębienie nastrojów przyjaznych polityce partii i o przygotowanie mas do przyjęcia uchwał, które byłoby zgodne, jak to się nazywa w Z. S. R. R., z linią partii.

W sytuacji obecnej nie należy oczekiwać niespodzianek w tym sensie, aby na XVI zjeździe mógł być obalony obecny kurs stalinowski. Jeżeli kończące się teraz konferencje przygotowawcze wykażą, że **nie ma gwarancji**, aby zjazd odbył się po myśli tej polityki, którą reprezentuje Stalin (oficjalnej), wówczas nastąpi **ponowne odroczenie XVI zjazdu** do czasu, kiedy nastroje pod tym względem zmienią się.

Jeżeli zaś te przygotowawcze konferencje wykażą, że będzie można przeprowadzić wybór większości delegatów, sprzyjających kursowi Stalina, wówczas XVI zjazd odbędzie się.

Naturalnie, że na zjazd ten będzie dopuszczona i opozycja, ale tylko po to, aby ją pognać i móc obwieścić tryumfalnie wszechpotęgę Stalina.

Ktorej z tych dwóch alternatyw należy oczekiwać?

Czytając w prasie sowieckiej sprawozdania z rejonowych konferencji przedjazdowych odnosi się wrażenie, że XVI zjazd, którego termin wyznaczony jest na 26 b. m.

będzie jeszcze raz odwołany.

Przebieg tych konferencji i uchwały na nich powzięte ujawniają, że plan „piatiletki“, forsowanej już od pięciu blisko lat, załamał się i prowadzi do bankructwa.

Bankrutuje kolektywistyczny system rolny, bankrutuje organizacja wielkiego przemysłu, te dwa filary pięcioletniego planu gospodarczego, którego realizacja miała dokonać uźdrowienia życia gospodarczego Z. S. R. R. na podstawach zupełnej socjalizacji.

Ten stan rzeczy szczególnie jaskrawo uwiódnił się w rezolucjach większych ośrodków partyjnych, jak Moskwa i Leningrad, gdzie referentami i redaktorami uchwał przedjazdowych byli tak wybitni stalinowcy, jak Kaganowicz i Molotow.

Wprawdzie uchwały brzmią tonami tryumfu i „zwycięskiego pochodu kompartii“, ale wystarczy wyczytać się w te uchwały, a zauważymy w nich stałe powtarzające się nawoływania i nadzieje, że istniejąca braki i „niedociągnięcia“ będą naprawione.

A więc „braki i niedociągnięcia“ są. Należy więc tylko zsumować je, a przekonamy się, że **deficyt dotychczasowego pochodu „piatiletki“ jest taki wielki, że**

równa się bankructwu całego planu.

Cóż bowiem z tego, że na papierze kolektywizowano wieś w takich czy innych, powiedzy nawet, dużych rozmiarach, kiedy plony tej kolektywizacji są oplakane.

Cóż z tego, że t. zw. kombinaty fabryczne produkują więcej niż rok temu, kiedy produkcja to obecnie jest droższa i znacznie gorsza.

Jednym z jaskrawych rezultatów tego stanu rzeczy jest również

krytyczny stan eksportu rosyjskiego,

gdyż na 1 miliard 200 milionów rb. planowanego w bieżącym roku gospodarczym wywozu, eksportowano w przeciągu pierwszych 5-ciu miesięcy tylko za 350 milionów rb.

Wszystko to masy, szczególnie wiejskie, dotkliwie odczuwają na własnej skórze i wskutek tego **więcej niż krytycznie, odczuwają się do kierownictwa kompartii, prac na prawo w kierunku indywidualnego posiadania, wolności pracy i t. d., czyli szerzy się t. zw.**

„prawij uchył“.

W tych warunkach wyniki zjazdu mogą być **bardzo niebezpieczne dla kierowników kompartii**, no i obecnego regime'u w Z. S. R. R. Dlatego należałoby się spodziewać, że XVI zjazd raczej **będzie odwołany**. Gdyby jednak do tego nie doszło, gdyby zjazd nie był odroczone, oznaczałoby to, że kierownicy kompartii drogą machinacji taktycznych i terroru zapewnili sobie zwycięstwo na XVI zjeździe wszechrosyjskiej partii komunistycznej. t. garz.

Polskie statki szkolne w Danji.

(Orygin. korespondencja „Il. Kurjera Codz.“)

Nakskov, 22 czerwca.

W porcie w Nakskov przebywały w maju dwa polskie statki szkolne: „Dar Pomorza“ i wysłużony weteran, który obejchał już wiele mórz, wioząc polską banderę, s. s. „Lwów“. Statek „Lwów“ przybył z 60 uczniami na pokładzie. Chodziło bowiem o to, by kadeć polskiej marynarki zapoznali się na miejscu z konstrukcją i urządzeniami nowego statku „Dar Pomorza“, który znajdował się w stoczni portowej w Nakskov dla przeprowadzenia gruntownej reparacji.

W ten sposób port w Nakskov, gdzie znajduje się liczna polska kolonia oglądał aż **dwie polskie bandery**. Obecność polskich statków szkolnych z

oficerami i uczniami, wywarła w mieście duże wrażenie i wzbudziła niezapomniane uczucia w duszach tutejszego wychodźstwa polskiego. Duńscy tutejsi, którzy mieli dość słabe wyobrażenie o Polsce, odnosili się do naszych młodych „wilków morskich“ z sympatią i uznaniem.

Dzięki uprzejmości komendanta szk. st. „Dar Pomorza“ pana Konstantego Maciejewicza i kapitana s/s „Lwów“ p. Tadeusza Meissnera, byli Polacy tutejsi codziennymi prawie gośćmi na statku „Lwów“ i tam w rozmowie z uczniami dowiadywali się wiele o Polsce, którą opuścili przed 20 lub 15 laty. W ten sposób koili choć w części swoją tesknotę za Ojczyzną.

Uczniowie nasi zachowaniem swoim, uprzejmością i nadzwyczajnie dobrem obejściem, podbili serca nie tylko Polaków, lecz i Duńczyków (nie mówiąc o Dunkach). Związek duńskich marynarzy wycieczkę urządził dla nich, a obywatele Nakskov oddali swoje auta do dyspozycji, miejscowa prasa codziennie zamieszczała artykuły, w których podnosiła z uznaniem wielką pracowitość, a zarazem ujmujące zachowanie się naszych uczniów. M. in. dziennik duński wychodzący w Nakskov „Nakskov Pideede“ (Wiadomości z Nakskov) zamieścił artykuł, w którym podkreśla wagę wycieczki polskich kadetów (polske Kadetter) w porcie duńskim dla wzajemnego poznania się obu narodów. Dziennik zamyka sprawozdanie z pobytu polskich statków szkolnych życzeniami pomysłowości i rozwoju dla polskiego państwa i polskiej marynarki.

Najrzeczniejszą jednak była chwila odejścia stat-

MONTECATINI
Jedyny pensjonat polski VARSAVIA
Wikwintna kuchnia, ceny niskie, towarzystwo doborowe. 2828k

BIAŁE ZĘBY
2817k
— tylko przez stałe używanie pasty do zębów
CHLORODONT

Boże Ciało w Poznaniu.

Uroczystą procesję Bożego Ciała w Poznaniu prowadził w asyście licznych duchowieństwa obu poznańskich kapituł J. Em. ks. kardynał dr. Hlond, prymas Polski.

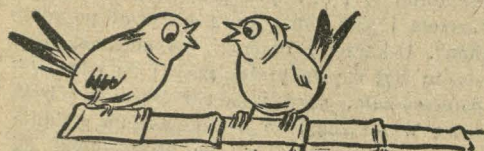
ków dnia 18 czerwca. „Związek Robotników Polskich” przez swojego prezesa Jana Jelenia wręczył dar dla st/s „Dar Pomorza”, „nagrodę wędrowną za żeglowanie w postaci „srebrnego pucharu”. W pięknych słowach wyraził prezesa życzenia dla statku „Dar Pomorza”, kończąc prośbą, by statek ten zawiązał do Polski wszystkie tęsknoty i uczucia tutejszego wychodźstwa. Dyrektor Szkoły Morskiej, komandor Mohuczy, odebrał ten dar, wyrażając podziękowanie i zapewnił, że Związek Rob. Pol. w Nakszkow każdego roku otrzyma wiadomość, który z uczniów uzyskał tę nagrodę wędrowną. Na zakończenie prezes Związku J. Jeleń wznosił okrzyk na cześć oficerów i uczniów polskiej marynarki.

Zbliżała się chwila wyjazdu. Licznie zgromadzona kolonia polska zgrupowana w „Związku Rob. Pol.”, „Stowarzyszeniu Młodzieży Polskiej” i działawia szkolna z nauczycielką Zofją Dobrowolską, przesyłała ostatnie pozdrowienia i życzenia jak najszczęśliwszej podróży.

Podniesiono kotwicę, pierwszy ruszył wspaniale przedstawiający się „Dar Pomorza”, a za nim kochany „Lwów”.

Długo jeszcze szły oczy za polskimi statkami, które ruszyły do kraju, pierwszy by zacząć swą czynność, drugi by spocząć po długiej pracy i licznych walkach z burzami i szkwałami na obcych morzach.

Zofja Dobrowolska.

WRÓBLE NA DACHU

Jedyny środek na odpędzenie smutku i ponurych nastrojów

„WRÓBLE NA DACHU”

to — wesoły szereg humorystów, satyryków i karykaturzystów.

„WRÓBLE NA DACHU”

już wyfrunęły i są do czytania, podziwiania i kupowania

TYLKA ZA 30 GROSZY ZA NUMER.

Przenumerata kwartałna 3 zł. 50 gr. 15 minut zdrowego, niejadowego śmiechu. — To radość oczu, serca i inteligentnego mózgu.

„WRÓBLE NA DACHU”

są do nabycia — wszędzie, w całym kraju od dzisiaj tj. niedzieli 22-go czerwca b. r.

W KAŻDĄ NIEDZIELĘ

„WRÓBLE NA DACHU”

to najważniejszy artykuł pierwszej potrzeby dla ludzi, którzy śmiać się zapomniaли.

Redakcja: Kraków — Pałac Prasy, Wielopole 1. Warszawa — ul. Nowogrodzka 26.

Tylko
Eterna

Kołnierz półsztywny.

PRZYPOMINAMY!

Ze przed wyjazdem na wieś, należy się zaopatrzyć w pieńki pierwszej jakości, które jedynie nabyć można w najstarszej polskiej firmie: 2829k

ANTONI ROTHE

Kraków, ul. Sławkowska L. 20. — Tel. 2174.

MEBLE NA RATY 80
L. NATOWICZ, Dietłowska obok P. K. O.

SZCZYT
DAJE WAM ITALIA

piękna wspinających się pod obłoki gór uroku kąpiącego się w słońcu wybrzeża morskiego mocy leczniczej kuracji kąpielowej i powietrznej wygody w światowych uzdrowiskach

w swych wielu uzdrowiskach i miejscowościach wypoczynkowych od Alp aż do SYCYLI. Hotele luksusowe i inne. — Przystępne ceny. — Komunikacja samochodowa. — Pociągi pospieszne i wagony sypialne.

Wszystkie informacje przez biura podróży. 2778k

PLACE

budowlane w Warszawie w nowoczesnej dzielnicie miasta po zł. 7.50 za metr kw. na dwuletnie spłaty.

Pierwszorzędna lokata kapitału. Prosimy zażądać bezpłatnie prospektu: Górnolaskie Towarzystwo Hipoteczne, Katowice, Szopena 16, Telef. 23-98. 2798k

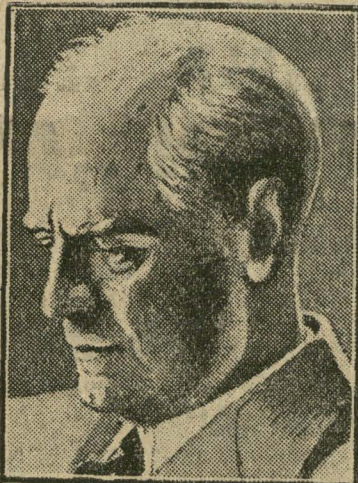
Rozmowy z delegatami Pen-klubu.

John Galsworthy, wielki pisarz angielski i Henny Simpson mówią o Polsce.

(Wywiady specjalne dla „Il. Kurjera Codz.”).

Warszawa, w czerwcu.

W dniu przyjazdu do Warszawy członków Penclubu, współpracownik nasz (L), znajdujący się na dworcu, towarzyszył w drodze do hotelu najwybitniejszemu pisarzowi angielskiemu do by obecnej, p. Johnowi Galsworthy, oraz jego małżonce.

John Galsworthy.

P. Galsworthy oświadczył, iż podróż jego była bardzo przyjemna, jechał bowiem z miłą myślą zetknięcia się z literatami polskimi, których zna z ich dzieł i ceni bardzo wysoko. W Berlinie i Monachjum zatrzymał się p. Galsworthy po dwa dni, wygłaszając odczyty p. t. „Nowe liści współczesni” i „Literatura a życie”. Odczyty te cieszyły się wielkim powodzeniem.

— Dziwię się nawet, że tak było — oświadczył p. Galsworthy — albowiem odczyty swe wygłaszałem w języku angielskim, bądź co bądź nie dla wszystkich zrozumiałym.

Na zapytanie, czy był już w Warszawie — znakomity literat odpowiedział naszemu współpracownikowi:

— Znam Warszawę dłużej niż pan, odwiedziłem ją bowiem po raz pierwszy, zanim pan jeszcze był na świecie. Było to mianowicie przed 40-tu laty, gdy jako 23-letni młodzieniec odbywałem podróż do Rosji południowej.

Pan Galsworthy oświadczył nam, że z wielkim zainteresowaniem porówna swe ówczesne młodzieńcze wrażenie z Warszawy z obecnymi.

Przyjechaliśmy do hotelu. Po ulokowaniu się

w pokoju p. Galsworthy przedewszystkiem przystąpił do kontynuowania naszej rozmowy, oświadczając:

— Prasa zawsze musi być zaspokojona przedewszystkiem. Niechże więc pan powie w moim imieniu czytelnikom „I. K. C.”, że idea penclubowa jest mi niesłychanie droga. Gdy w r. 1922 w gronie mych kolegów angielskich powstała idea założenia Penclubów według pomysłu p. Dawson-Scott, która już tu przyjechała, należałem do członków założycieli tej organizacji i byłem pierwszym prezesem Penclubu londyńskiego. Dążeniem naszym jest zbliżenie i zaprzyjaźnienie się poetów i literatów wszystkich krajów drogą wzajemnej gościnności. Nie mamy żadnych celów politycznych, staramy się jeno jak najbardziej ożywić wymianę dóbr literackich między narodami świata. Osiągamy to przedewszystkiem dzięki kongresom międzynarodowym, których odbyliśmy dotąd 8, a mianowicie: w Londynie, Nowym Jorku, Paryżu, Berlinie, Brukseli, Oslo, Wiedniu i teraz w Warszawie.

— Czy stykał się pan już z naszymi literatami poprzednio?

— Przyjaźniłem się serdecznie z Conradem Korzeniowskim, który nauczył mnie cenić literaturę polską. Jest ona niestety jeszcze u nas niedostatecznie znana wskutek małej ilości przekładów. Spodziewam się, że obecny kongres warszawski przyczyni się do ożywienia przekładów literatury polskiej na język angielski.

Wychodząc od wybitnego pisarza, spotykamy wracających z Łowicza członków Penclubu angielskiego. Jeden z nich, siwiutki p. Henry Simpson, prezes angielskiego klubu poetów, wygląda bardzo malowniczo, niosąc pod pachą barwny pasiak łowicki. Witając się z Waszym współpracownikiem, p. Simpson mówi:

— Wziąłem sobie to na pamiątkę jednego z najmilszych dni w moim życiu, jaki spędziłem na wycieczce w „Łowicko”. Widzieliśmy tam malownicze procesje, cudowne krajobrazy, mogliśmy spojrzeć w duszę ludu polskiego. Byłem, jak również moi koledzy, tak oczarowany tem barwnym widowiskiem, tak prostym i tak pięknym, a wzruszającym zarazem, że mieliśmy lzy w oczach. Przekonałami się raz jeszcze, że szczerą duszą ludu ma w sobie nieocenione walory, których nie należy pacyć nadbudówkami naszej miejskiej cywilizacji, skoro im z tem dobrze, co było widać z ich natchnionych i promieniających twarzy. Ne tykajmy tego błogostanu naszymi komplikacjami życiowymi. Pełnia życia leży w naturalizmie, a naturalność jest piękna.

P. Tzehsiung Kuo, wybitny poeta chiński o młodej literaturze chińskiej.

Po raz pierwszy od czasu odbywania się kongresów penclubowych reprezentowany jest penclub chiński na zjeździe warszawskim. Nic dziwnego: penclub chiński istnieje załedwie od 12 maja b. r. Tak poinformował naszego współpracownika przybyły do Warszawy na kongres penclubu chińskiego p. Tzehsiung Kuo, student nauk politycznych na uniwersytecie londyńskim a zarazem jeden z najwybitniejszych młodych poetów swego kraju.

— Siedziba naszego penclubu jest Szanghaj — tłumaczy nam młody Chińczyk — i posiadamy już około stu członków, stanowiących elitę literatury chińskiej. Najwybitniejsi z nich wchodzi do pięćosobowego zarządu, w którego skład wchodzi:

brat mój — dr. Y. S. Kuo, dr. Hu Szih, dr. Tsai Juan-Pei, p. Mon-Pu Tsen oraz Czen-To Czen.

— Jak się przedstawia literatura Chin odrodzonych? Czy znacznie różni się od dawniejszej?

— Więcej nawet powiem: nie ma z nią nie wspólnego. Od dnia naszego przewrotu majowego w r. 1919, wraz z odrodzeniem myśli państwowej Chin nastąpił jednocześnie okres odrodzenia literackiego. Literatura nasza poszła zupełnie w inny kierunek. Straciła może na oryginalności, zaczęła podlegać wpływowi obcym, niemniej wszakże to włączenie w nią obcych soków odżywczych było niezbędne dla przekształcenia jej i pchnięcia w kierunku samodzielnego już rozwoju.

— Jakim to wpływem podlegała literatura chińska?

— Z jednej strony rosyjskim, co wyraziło się w całym odłamie t. zw. literatury proletariackiej, z drugiej zaś wpływem zachodnio-europejskim, w szczególności zaś: angielskim, francuskim, niemieckim i włoskim.

— Czy tylko z punktu widzenia treści czy również i formy?

— I to i tamto. Jeżeli zaś chodzi o formę, to uczyniliśmy w dziedzinie poezji zupełny przewrót. Do niedawna jeszcze według klasycznych wzorów nasze wiersze musiały zawierać po 5 lub 7 „charakterów” (słów) w każdym zdaniu. Obecnie tego obowiązku już niema. Zdania mogą mieć rozmiar dowolny. Do najwybitniejszych naszych poetów należą: Tse-Mou Hsu, Mo-Jo Kuo, Ji-To Wen, Jintung Zao, ponadto zaś opinia społeczna oraz krytyka zaszczycają i mnie zaliczeniem do grupy czołowej.

— Czy można wiedzieć, jaki jest pański dotychczasowy plan poetycki?

— Wydałem tom wierszy, rozłożony według pór roku. Tytuł jego brzmi „Tsuen, Sia, Czin, Ta” („Wiosna, lato, jesień zima”). Ukazał się w r. 1928, obecnie jest już na wyczerpaniu trzeciego wydania. Prozą napisałem „Kou-Kong”, co podobno oznacza mniej więcej coś podobnego do „De profundis”.

W jakim kierunku wogóle podążał rozwój nowej prozy chińskiej?

— W tych dwóch, o których już panu mówiłem: rosyjskim i zachodnio-europejskim. Do czołowych naszych powieściopisarzy należą: Miao Ten, Lu Szien, Sen Czun-Uen, Hu, Jeh-Ping, Ju Ta-Fu, oraz Czien Kong-Ka, przyczem różnią się wszyscy od klasyków tematami z życia wziętymi.

— Czy i dramat rozwija się w kierunku nowoczesnym?

— Tu przewrót najbardziej się może, zaznaczył. Nasze dawne dramaty były właściwie, jeżeli mówić kategoriami europejskimi, historycznymi operami. Obecnie wyciśnięto z nich muzykę, czerpią tematy z dramatów współczesnego życia codziennego. Do najdolniejszych naszych dramaturgów zaliczyć należy takich, jak: Tien-Han, Hong-Sen oraz Ju Szan-Juau. Znaczący wpływ dzieł Ibsena.

— Prawdopodobnie wraz z obecnym rozkwitem literatury rozwija się i krytyka literacka?

— Jest ona jeszcze w zarodku, ale już możemy pochłubić się nieprzeciętnym talentem krytycznym w osobie p. Lian Szih-Czio.

— A literatura przekładowa?

— Jest niesłychanie liczna. W roku ubiegłym ukazało się całkowite tłumaczenie wszystkich dzieł Maupassanta, jako najbardziej u nas lubianego pisarza, nie o wiele mniej wszakże zwolenników mają przekłady Walter-Scotta i Karola Dickensa. Specjalną kategorię stanowią cieszące się u nas szczególnym powodzeniem przekłady z rosyjskiego. Przetłumaczono już niemal wszystkie dzieła Turgienjewa, Tołstoj, Czechowa, Dostojewskiego, Arcybaszewa i Maksyma Gorkiego. W teatrach naszych grane są obecnie najczęściej sztuki Oskara Wilde'a: „Salome” i „Wachlarz Lady Windermere” oraz Johna Galsworthy'ego.

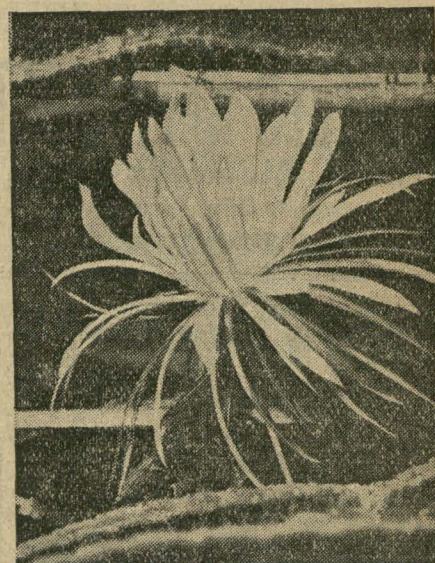
— Nie przypomina pan sobie, czy jakiegokolwiek dzieła z literatury polskiej ukazały się w chińskim przekładzie?

— Ależ oczywiście. Już 10 lat temu przetłumaczono „Quo Vadis” Sienkiewicza, które wywołało a nas mnóstwo naśladowców, to znaczy, że starano się również pisać w tym duchu. Są również chińskie przekłady Reymonta.

— Czy czytelnictwo jest znaczne?

— Nie może się, oczywiście, porównywać z europejskim, ale z roku na rok potężnie wzrasta. Osiągamy to przez europeizację naszej literatury w sensie spopularyzowania jej tematów. Poprzez europeizację pragniemy dojść do unowocześnienia literatury chińskiej i nadania jej sił żywotnych. H. L.

Królowa nocy w Krak. Ogrodzie botanicznym — zakwitła.

W ub. czwartek zakwitł w Ogrodzie Botanicznym w Krakowie piękny kaktus (Cereus grandiflorus), zwany Królową nocy. Kwiaty tego pnącego kaktusa, którego ojczyzną jest Argentyna i Indie Zachodnie, dochodzą rozmiarów olbrzymich — średnica bowiem kwiatu wynosi 35 cm. Kwiat biały, silnie pachnący, rozwija się wieczorem około 7-jej i kwitnie jedną tylko noc, kończąc swój krótki żywot nad ranem. Drugi kwiat zakwitł wczoraj.

STARUSZEK 85-LETNI, niedołężny, bez opieki i środków do życia zwraca się do P. T. Czytelników o pomoc. Datki przyjmuje administracja „Ilustr. Kurjera Codziennego” pod szyldem „Staruszek 85-letni”.

Zygzyki.

Nie tępmy bocianów — a będzie mniej żmij!

Jak kilkakrotnie pisaliśmy w tym roku o niezwykłym „urodzaju” na żmije — zwracaliśmy również uwagę na to, że w naszym kraju nie jest wytwarzana surowica przeciwko żmijom, że musimy ją sprowadzać z Francji — i że niestety sprowadzamy jej zbyt mało, tak, że nietylko głęboka prowincja, ale i większe miasta wojewódzkie pozbawione są tej zbawiennej surowicy, ratującej życie ukąszonemu przez zjadliwego gada.

W sprawie walki ze żmijami nadsyła nam leśnik z Opaki (pow. Lubaczów) p. Józef Sikora interesujące uwagi, wyjaśniające dlaczego obecnie walka ze żmijami jest utrudniona i dlaczego tych gadów tyle się w obecnym roku namnożyło.

Oto — rzecz nie do wiary — po wsiach i majątkach ziemskich organizuje się obecnie formalną kampanię przeciwko bocianom, tym odwiecznym wrogom żmij — koczującym w przelocie, w ten sposób, że niektóre administracje dóbr wypłacają strzałowe od zabitych bocianów!

Bocian jest odwiecznym łepciołem żmij. Jest on na jej jad niewrażliwy. Z chwilą gdy tępmy bociany, pozwalamy rozmnażać się żmijom.

Oto, co pisze p. Sikora:

„Według odwiecznych praw Bożych regulatorem w rozmnażaniu się żmij był borsuk, jeź, a nade wszystko bocian biały. Te wymienione trzy stworzenia są na ukąszenie żmijami niewrażliwe, a żmija jest dla nich wielkim przysmakiem. W wyszukiwaniu żmij celuje przede wszystkim bocian, bo ten pelzająca żmija już na kilkadziesiąt kroków zauważy i tak chciwie poluje na nią, jak to wielokrotnie zauważono podczas koszenia łąk leśnych — podmokłych, że bocian spostrzegłszy żmiję blisko kosiarza rzucił się na nią i o mało, że pod kosę nie wpadł, tak dalece, że kosiarz, nie wiedząc, co znaczy to zanadto poufale zbliżenie się bociana do niego — przestawał na chwilę kosić — bocian z najbliższej jego odległości żmiję łapał i na gniazdo dla swoich dzieci, jako najlubięjszy przysmak odnosił!

Pomimo tego, że bocian żeruje przeważnie na mokrych miejscach, a więc tam, gdzie łowna zwierzyzna się nie rozmnaża, a nader wyjątkowo tylko zatrzymuje się na polach uprawnych z wiosną i po żniwach na ścierniskach i pomimo tego, że z natury głównym jego pożywieniem są: gady i płazy — niektórzy rolnicy i leśnicy przypisują mu najrozmaitsze zbrodnie i tak: że pożera słodką żurawinę, jaja kuropatwie i bazancie, — na stawach ryby i kaczki młode, — a niektórzy udowadniają, że pożera setki tysięcy pszczół, zbierających miód na kwiatach polnych i łąkowych.

Możliwe, że i z tych stworzeń coś pochwyli, ale według swej natury gady i płazy są i pozostają jego głównym pożywieniem. Panowie ci zapominają jednak, że jest on najważniejszym łepciołem żmij, a żmije zabijają młode żaczki, co sam osobiście miałem sposobność zaobserwować, a zabijają też i młode cietrzewie, kuropatwy i bazanciki.

A więc najpewniejszym łepciołem żmij jest bocian. — Ludzie o tem zapominają lub wiedzieć nie chcą — wojnę temu nietylko pożytecznemu, ale i tak bardzo sympatycznemu ptakowi wypowiedzieli — każą go strzelać i za jego ubicie wiele administracji dóbr i lasów strzałowe wypłacają. Bocian więc marnieje, a żmije się rozmnażają!

Zwłoki cara Mikołaja są złożone we Francji?

Sensacyjne rewelacje francuskiego generała.

Paryż, w czerwcu. Komendant legionów czeskich na Syberji, generał francuski Maurice Janin, kończy właśnie drugi tom swoich wspomnień z czasów wojny światowej, który będzie nosił tytuł: „Moja misja w Rosji w latach 1916—1917” i będzie dalszym ciągiem jego dzieła: „Mój udział w walkach o wolność Czechosłowacji”. Szczególnie interesujące są ustępy, w których generał pisze o swoich stosunkach z carem Mikołajem, o rosyjskim szta-

bie generalnym i upadku caratu. Wśród sensacyjne są wiadomości, jakie podaje odnośnie do losu śmiertelnych szczątków zamordowanego przez bolszewików cara Mikołaja II. Generał Janin zapewnia, że wszystkie w tej materji dotychczasowe wersje, rozgłaszane przez rząd bolszewicki, Trockiego, Biesiedowskiego i innych, są fałszywe.

W rozdziale: „Przewiezienie i złożenie do grobu zwłok cara we Francji” wyjaśnia Janin, że

w cudowny sposób udało mu się uratować w Jekaterynburgu zwłoki zamordowanego cara i przewieźć je do Francji, gdzie pochował je w swoim grobowcu rodzinnym w zamku niedaleko Paryża. Gdyby wiadomość ta rzeczywiście okazała się prawdziwą, musiałoby się wydawać conajmniej dziwnym, dlaczego generał Janin dopiero teraz postanowił opublikować tę tajemnicę, tak bardzo interesującą cały świat.

ZOBACZ A PRZEKONASZ SIĘ! MEBLE TYLKO WE FABRYCE MEBLI „STYL”

Najtaniej! Najkorzystniej! WPROST KRAKÓW-GRZEGÓRZNI, RZEŹNICZA 9.

Z kongresu Pen-klubów w Warszawie

Ag. fot. „Światowida” na pl. kraj. „Alfa”.

Grupa uczestników z kongresu Penklubów w Warszawie. Na lewo widoczna znakomita pisarka nasza, *Hoffa Rygiel-Nalkowska*; na prawo (drugi od prawej) delegat Argentyny, znakomity pisarz *Hugo Wast* (Gustavo Martinez Zurria), laureat państw. nagrody argentyńskiej, znakomity akademjki hiszpańskiej.

PRZY STACJI KOLEJOWEJ

CELESTYNÓW

PARCELACJA OSIEDLA

zdrowotno-wypoczynkowego

RADZIN „A”

Piękne parcele wśród lasów, ogrodów i sadów w najpiękniejszej okolicy, w najsuchszej okolicy.

Dojazd z Warszawy: z dworca Wschodniego, godzina jazdy. 8 pociąg dziennie. Osiedle oddalone od dworca 15 minut. Druga stacja od Otwocka.

Ośrodek z pałacykiem w pięknym parku z budynkami gosp. i sadem zaraz do nabycia.

Sprzedż na dogodne raty od **35 gr.** za łokieć kw.

ZARZĄD DÓBR RADZIN „A”

Warszawa, Moniuszki 5 (gm. Filharmonji), Tel. 525-99 — od 10—2 i 5—7. 2683k

Żonobójca Guttman przed sądem.

Pierwszy akt sensacyjnej rozprawy w Prenzlau.

Berlin, 21 czerwca. Jak już donosiliśmy, przed sądem w Prenzlau, obok Berlina, stanął 40-letni dentysta, dr Fritz Guttman, oskarżony o zamordowanie swej żony Róży, które to morderstwo popełnił celem podjęcia kwoty ubezpieczeniowej 50.000 marek. Żonobójca ubezpieczył swą ofiarę na kilka dni przedtem.

Miasteczko Prenzlau jest w gorączkowym podnieceniu. Wszystkie hotele są przepełnione, z wszystkich stron Niemiec zjechali się korespondenci dzienników. W restauracjach, sklepach, w domach, czy też na ulicy — wszędzie jeden tylko temat: sprawa dra Guttmana.

Już od 9 rano, pomimo niesłychanego gorąca, zapelniała się sala sądowa. Wprowadzają oskarżonego, który chowa się za swego obrońcę. Przewodniczący wzywa go, ażeby skreślił swoje dotychczasowe życie.

Guttman wstaje i zaczyna mówić. Jest on średniego wzrostu, szczupły i niepozorny. Tylko z chudych ramion wylania się głowa dziwna, niezwykła, o fantastycznej twarzy i bliznowatych oczach. Wysokie czoło, tylko mały wieniec ciemnych, rzadkich włosów pokrywa czaszkę. Wyraz twarzy zmienia się co chwilę.

Guttman mówi płynnie i z wielkim opanowaniem. Urodził się w Berlinie, jako syna znanego i możnego dentysty. Ojciec kochał go bardzo, ale mimo to nigdy nie mogli się z sobą zgodzić. Matka zajmowała się nim mało. Fritz podraślał, mając w rodzinie przydomek „nicponia”.

Jako młody chłopiec studjuje w Berlinie, zakochuje się w koleżance z uniwersytetu i zaręcza się z nią. Rodzina jest przeciwna temu, gdyż dziewczyna jest zupełnie biedna. Wysylają chłopca do Bonn. Tutaj żyje bardzo wesoło i wkrótce stary Guttman musi płacić za niego długi karciane. Ponieważ, mimo wszystko, nie zerwał swych zara-

czyn, rodzina wysłała „nicponia” do Ameryki. Karjera jego w Ameryce jest bardzo urozmaicona od chłopaka do czyszczenia butów i zmywacza talerzy w restauracji, aż do konferensiera w jakimś kabarecie. Posiada wprawdzie niemiecki dyplom dentysty, ale to mu niewiele pomaga w kraju dolarów. Wybuch wojny światowej zastaje go w Ameryce.

Guttman wraca do Niemiec, idzie jako lekarz-dentysta polowy na front, otrzymuje żelazny krzyż i inne odznaczenia za odwagę. W międzyczasie dowiaduje się, że jego dawna narzeczona-studentka, zaręczyła się z kimś innym. Nie przejmując się tem zbyt, gdyż sercem jego zawładnęła jasnowłosa pielęgniarka, Lena Geehr, z którą pracował nieraz pod gradem kul. Po skończonej wojnie Fritz Guttman żeni się z Leną, przyczem osiada w miasteczku Schwedt, jako dentysta.

Szczęście młodych ludzi nie trwało długo. Guttman odkrył, że żona jest nalogową morfinistką. Stara się odzwyczaić ją od fatalnego nalogu, ale bezskutecznie. Na tem tle przychodzi między nimi do częstych scysyj.

Pewnego wieczoru wracają do domu z jakiejś zabawy. Młoda kobieta czuje się niedobrze. W nocy wstaje z łóżka i udaje się do łazienki. W parę chwil potem Guttman znajduje w łazience umierającą kobietę. Nad ranem Lena Guttman nie żyje. Sprawdzonego lekarz stwierdza udar sercowe z powodu nadmiernego użycia morfiny.

W tem miejscu przerywa Guttmanowi przewodniczący, zapytując, czy jego pierwsza żona była ubezpieczona. Oskarżony mówi, że nie i nawet nie pozostawiła testamentu. Przewodniczący podkreśla, iż jest silne podejrzenie, że Guttman otrul swoją żonę zapomocą cjanalki. Podejrzenie to istnieje w dalszym ciągu, chociaż ekshumacja zwłok pierwszej żony Guttmana nie mogła, zważywszy na przecięt czas 7 lat, ad dostatecznych powodów.

Rakiety i przybory tenisowe

Wielbiano kostjmy kąpielowe poleca najtaniej

DOM SPORTOWY „STADION”

Kraków, ul. Grodzka 26. 2627k

Po śmierci pierwszej żony Guttman czuł się bardzo osamotniony i nawiązał przyjaźń z nauczycielem Lenzen i jego żoną, którą nazywał poprostu „Lotchen”. Oskarżony twierdzi, że stosunek jego do Lotchen był czysto platoniczny i że odgrywał rolę pocieszyciela, gdyż młoda kobieta nie była szczęśliwą w małżeństwie. Natomiast na pytanie przewodniczącego przyznaje, że ofiarowywał jej często kosztowne podarki.

Platoniczna miłość nie mogła na długo wystarczyć temperamentowi Guttmana. Trzeba mu silniejszych wrażeń, a przede wszystkim pieniędzy. Przyjaźń z Lotchen, oraz jego wielkopański gest, wprowadziły go w bardzo trudne położenie finansowe. Zaczął się rozglądać za bogatym ożenkiem i z pomocą pośrednika małżeństw nawiązuje znajomość z Różą Ferber.

Sądząc z tego, co mówi oskarżony, druga ta kobieta nie była w niczem podobna do namiętej i pełnej temperamentu Leny. Pochodziła z Polski (z Szaflar pod Nowym Targiem) — jak twierdzi Guttman — była niezwykle melancholijna. Dalej mówi oskarżony, że Róża Ferber opowiadała mu, iż dostanie wielki posag i wspaniałą wyprawę, gdyż posiada bogatą rodzinę. „Uwierzyłem jej, jak naiwny smarkacz — powiada Guttman. — Każdy inny na mojem miejscu uzasięgnąłby informacji”.

Pomimo wszystko doszło do ślubu, chociaż nie było ani posagu, ani wyprawy. Ślub odbył się w r. 1923 w Krakowie. Drugie małżeństwo Guttmana nie miało ani cienia złudzeń. Jeszcze dzisiaj poznać ze słów oskarżonego, jak mało mu zależało na swej drugiej żonie. Określa ją jako nudną i ociężałą, a przede wszystkim skąpą.

Kiedy położenie finansowe Guttmana stawało się coraz krytyczniejsze, zaczyna wystawiać weksle, fałszując na nich podpis swego lekarza domowego, radcy sanitarnego v. Gruchalla.

Biedna, niekochana Róża musi ze Izami błagać lekarza, ażeby nie wszczynał kroków sądowych przeciwko mężowi. Zobowiązuje się następnie sama pokryć długi Guttmana. Jedzie do krewnych i przywozi raz kwotę 1.000 marek, drugi raz 200 marek niemieckich. Jest to tylko kropla w morzu długów. Położenie staje się jeszcze gorsze, z chwilą, gdy Guttman musiał porzucić swe zajęcie w Kasie chorych, z powodu oszustw rachunkowych.

W r. 1928 umiera jego ojciec. Inny syn staje się głównym spadkobiercą, a „nicponiowi” nie się nie dostaje.

Teraz rozpoczyna się zupełny upadek, w zyciu Guttmana. Meble są zafantowane, gospodarz chce go eksmitować, rachunki, nakazy płatnicze gromadzą się w zastraszający sposób. Dentysta Guttman jest źle widziany w mieście i wyjeżdża, że musi je opuścić. Na trzy dni przed wyjazdem ze Schwedt dr Guttman płaci pierwszą premję ubezpieczeniową na życie swej żony, które to ubezpieczenie zawarł przed niedawnym czasem.

Był to bardzo szary dzień jesienny. Żona Guttmana leżała na otomanie, płacząc i narzekając. Guttman jest zły i zdenerwowany i wysyła dzieci ze służącą na spacer. Jak twierdzi, próbował żonie przemówić do rozsądku, ona mu jednak robi wyrzuty, że wydał wszystkie pieniądze na romans z Lotchen.

— To nieprawda — woła Guttman. — Nie odbiorę sobie życia przez ciebie, jak twoja pierwsza żona — woła na to Róża. — Nie będę płacił twoich długów, mam tego dość.

W tej samej chwili Guttman rzuca się na nią. Porwanym z krzesła ręcznikiem okrecza jej gardło i dusi ją. Kobieta traci przytomność, za chwilę nie żyje. Guttman przytomnie, zdaje sobie sprawę, że za chwilę wróci dzieci, którym zabił matkę. Guttman przelotnie zwraca się do łazienki, zabiera drabinę do okna i kładzie monetę 10 fenigową obok leżących zwłok. Ma to wyglądać, że Róża chciała wrzucić pieniądze do automatu gazowego i spadła z drabiny.

Kiedy przyszedł lekarz, Guttman powiada do niego: „Zdaje się, że to pęknięcie podstawy czaszki”. Jego kolega po fachu jest tego samego zdania. Dopiero potem budzą się wokół podejrzenia, władze uważają za stosowne wkręcić. Po długim wypieraniu się Guttman przyznaje się, iż zabił swą żonę w afekcie.

Tak wyglądała zeznania żonobójcy Guttmana. Sąd przysłuchiwał się jego wywodom bardzo sceptycznie, a prokuratorja państwa z widocznym niedowierzaniem. Najbliższe dni przyniosą dalsze szczegóły.

DYREKTOR

gimnazjum, humanista-filolog; kwalifikowany polonista, lat 45 doświadczony organizator, z pięknymi wynikami pracy i chlubnymi ocenami przełożonych; samotny, milej powierczoności — obejmie stanowisko dyrektora gimnazjum prywatnego. W grę wchodzi jedynie osoba stała, względnie na długi okres — w zdrowej okolicy, w kulturalnych warunkach, gwarantujących twórczą, owocną pracę dla pożytku młodych pokoleń. Zgłoszenia przesyłać należy: Admin. Kurjera Ilustr. „Dyrektor gimnazjum — Humanista” 2779k

ADWOKAT 2797k

Dr BERTOLD RAPPAPORT

Kraków, Stolarska L. 15

po dłuższej przerwie spowodowanej chorobą objął urzędowanie.

KURSY SAMOCHODOWE

PRYLINSKI 2176k

WARSZAWA JEROZOLIMSKA 27

!!! SPIESZCIE !!!

tylko jeszcze kilka dni

LUNA-PARK

na Błoniach obok boiska Cracovii

Światowe atrakcje

Wejście 50 gr. i 30 gr. 2792k

WILLA

składająca się z 4 pokoi i kuchni oraz 2 pokoi i kuchni za Myślenicami tuż za Rabą

zaraz do wynajęcia

Wiadomość: Smoleńsk, Nr. 31. 2880k

DO DYREKCJI KURSÓW MATURYCZNYCH „WIEDZA“

w Krakowie
ul. Studencka 14, I p.

Niniejszem uprzejmie zawiadamiam, że złożyłem z wynikiem pomyślnym egzamin nadzwyczajny z 6-ciu klas gimnazjum typu mat-przyr. w Państwowym Gimnazjum im. St. Staszica w Lublinie.

Za przygotowanie mnie do powyższego egzaminu, jakoteż za regularne nadsyłanie doskonale opracowanych skryptów i zadań, wyrażam na tej drodze Szan. Dyrekcji, oraz wszystkim PP. Profesorom, szczerze uznanie i gorące podziękowanie i usilnie upraszam o udzielenie mi cennej pomocy i nadal, a mianowicie aż do złożenia egzaminu dojrzałości.

Bolesław Krzakowski, Lublin, ul. Skośna Nr. 8.

Co dzień niesie?

22 Czerwiec Niedziela
2 po Św. Paulina b.
Słowiański: Broniwój
Ewangelicki: Achacjusza
Grecko-kat.: 9 Boże Tiło

Kalendarzyk astronomiczny:

Wschód słońca	Zachód słońca	Długość dnia	Ubytek dnia	Wschód księżycy	Zachód księżycy	Faza księżycy
3-13	20-02	16-49	0m	—31	15-16	

Początek lata astronomicznego o godz. 5-ej. Najdłuższy dzień i najkrótsza noc w roku. — Dany kalendarzyka astronom. podawane są w czasie urzędowym (średnio-europejskim), odnoszą się do Warszawy. — W nadchodzącym tygodniu Słońce wschodzi: w Krakowie o 16 min. później, w Poznaniu o 15 min. później, we Lwowie o 1 min. później, w Wilnie o 33 min. wcześniej, niż w Warszawie; Słońce zachodzi: w Krakowie o 8 min. wcześniej, w Poznaniu o 18 min. później, we Lwowie o 25 min. wcześniej, w Wilnie o 1 min. wcześniej, niż w Warszawie.

Udekorowani krzyżem zasługi

Z Warszawy telefonuje (J): Złotym krzyżem zasługi odznaczeni zostali: Jan Borowski, Wanda Doboczevska z Wilna, Eugeniusz Dziewulski z Wilna, Benedykt Dzenajewicz z Wilna, Bronisław Jamont z Wilna, dr Adolf Hirsberg z Wilna, Witold Houwald z Mejszagoli, Witold Hulewicz z Wilna, ks. Franciszek Kafarski z Osmian, Witold Mydlarz ze Święcian, Ludwik Muzycka z Wilna, Antoni Milikont-Marwoysz z Wilna, Wiktor Niedźwiecki z Postaw, Michał Pawlikowski z Wilna, Jan Radwański z Wilna, dr Henryk Rudziński z Wilna, Roman Ruciński z Wilna, Aleksander Trocki z Wilna, Ludwik Radogost-Uniechowski z Wilna, Józef Chmielewski z Krasawia, Jakób Konstanty Kowalski z Wilna, Jan Puciato z Porzecha, Alfred Surzyński z Kozłowska, inż. Bolesław Świątorzecki z Malinowszczyzny, inż. Konstanty Talubiński z Wilna, inż. Stanisław Wisłocki z Wilna, inż. Franciszek Wojciechowski z Wilna.

Złoty krzyż zasługi poraz drugi: Mieczysław Bohdanowicz z Wilna.

Srebrny krzyż zasługi otrzymali: Franciszek Bobowski z Postaw, Adolf Brzeziński z Nowoświęcian, Marja Fiedorowiczówna z Kryewicz, Edward Kopczyński z Zalesia, Fryderyk Krasicki ze Święcian, Anna Krzysztoforska z Niezulin, Weronika Lannicka z Wilna, Marjan Filip Łysak z Mołodeczna, Michał Masłowski z Osmian, Eugenia Missinuosówna z Barowic, Magdalena Mroczkiewiczowa z Wilna, Anna Mydlarzowa ze Święcian, Marja Miedkowa z Wilna, Helena Siła-Nowicka z Wilna, Leopold Osmulski ze Szumska, Tadeusz Sawicki z Osmian, Leopold Saplisow z Osmian, Leon Siemaszko z Wilna, Jadwiga Skrońska z Mołodeczna, dr Witold Staniewicz z Mołodeczna, Emma Szumańska z Wilna, Tadeusz Szczyt ze Smorgonia, Anna Horodniczanka z Kościelnów, Jan Koneczny z Osmian, Zygmunt Rozchowski z Wilna, Stanisław Paszcza z Kobylnika, dr Sobiesław Keyro z Podstaw, Helena Sienkiewiczowa z Jaroszewicz, Władysław Czarny z Głębokiego, Karol Masłowski z Piłeciszek, Wincenty Orlicki z Wilna, Eugeniusz Bilewicz-Rodziewicz z Wilna, Jan Szejko z Dukasz, Antoni Dworzecki-Bohdanowicz z Wilna, Józef Iszora z Głębokiego, W. Franciszek Lemiszewski z Wilna, Bronisław Nowicki z Wilna, Stanisław Staniewicz z Wilna, Brygida Konradowa z Nowoświęcian, Genowefa Kozłowska z Komaj, Ludwik Malewski z Wilna, Wanda Szejnowa z Wilna, Jan Dracz z Wilna, Leon Malachowski z Górnic, Marja Gajlardowa z Żociszek, Józef Maciusowicz ze Święcian, Michał Stopa z Prozoroków, Marjan Święciecki z Lęgnian, Jan Fijałkowski z Wilna, Norbert Trzaska-Pokrzewiński z Wilna, Stanisław Urban z Dokrzyż, Wiktor Jantowski ze Święcian, Stefan Rudziński z Postaw, Stanisława Adamowiczówna z Wilna, Ludwik Audycki z Radoszkowic, Józef Baranowski z Wilna, Michał Frank z Wilna, Andrzej Jasiński z Wilna, Teodor Kuźniecowa z parafii Widze, Eugenia Pietkiewiczowa z Mulle, Jan Osypuk z Choroźłowa, Abram Strugacz z Osmian, Konstanty Szewczyk z Miazioły, Karol Wyrwicz-Wichrowski z Wilna, Julja Brotkiewiczowa z Wilna, Bolesław Krasucki z Mołodeczna, Józef Polkowski z Augustowa, Marja Sajowa z Obsy, Jan Jurkowski z Wilna, Władysław Opacki z Wilna, Stefan Zukowski z Wilna, Stanisław Garliński z Osowa, Zofia Świłowa z Wielkich Hranicz, Aleksander Kortliński z Wilna, Ksawery Turczynowicz z Wilna, Stanisław Andrajski z Wilna, Hilary Salewicz z Głębokiego, Wincenty Hoffman z Podstaw, Zofia Jastrzębska z Wilejki, Edward Kubek ze Smorgonia, Władysław Obuchowicz z Osmian, Marja Przewłocka z Margutowa, Kajetan Rożnowski z Podbrodzia, Eljasz Trab-sza z Brasławia, Piotr Wołodźko z Wilna.

Cała prasa włoska podała fotografie „I. K. C.“

Nasz korespondent rzymski (glw) donosi: Fotografia, którą wydawnictwo „Il. Kurjera Codziennego“ wręczyło włoskiemu ministrowi spraw zagranicznych w Krakowie z dedykacją „I. K. C.“, przedstawiająca Dino Grandiego z Mar-cia, przedstawiająca Dino Grandiego z Mar-cia, z udziałem Józefem Piłsudskim na tarasie willi w Drusienikach (zobacz ostatni numer „Światowida“) została reprodukowana w całej prasie włoskiej codziennej i tygodniowej. Zadna podróź min. Grandiego nie zrobiła we Włoszech tak miłego wrażenia, jak właśnie do Polski.

Co mówią liczby:

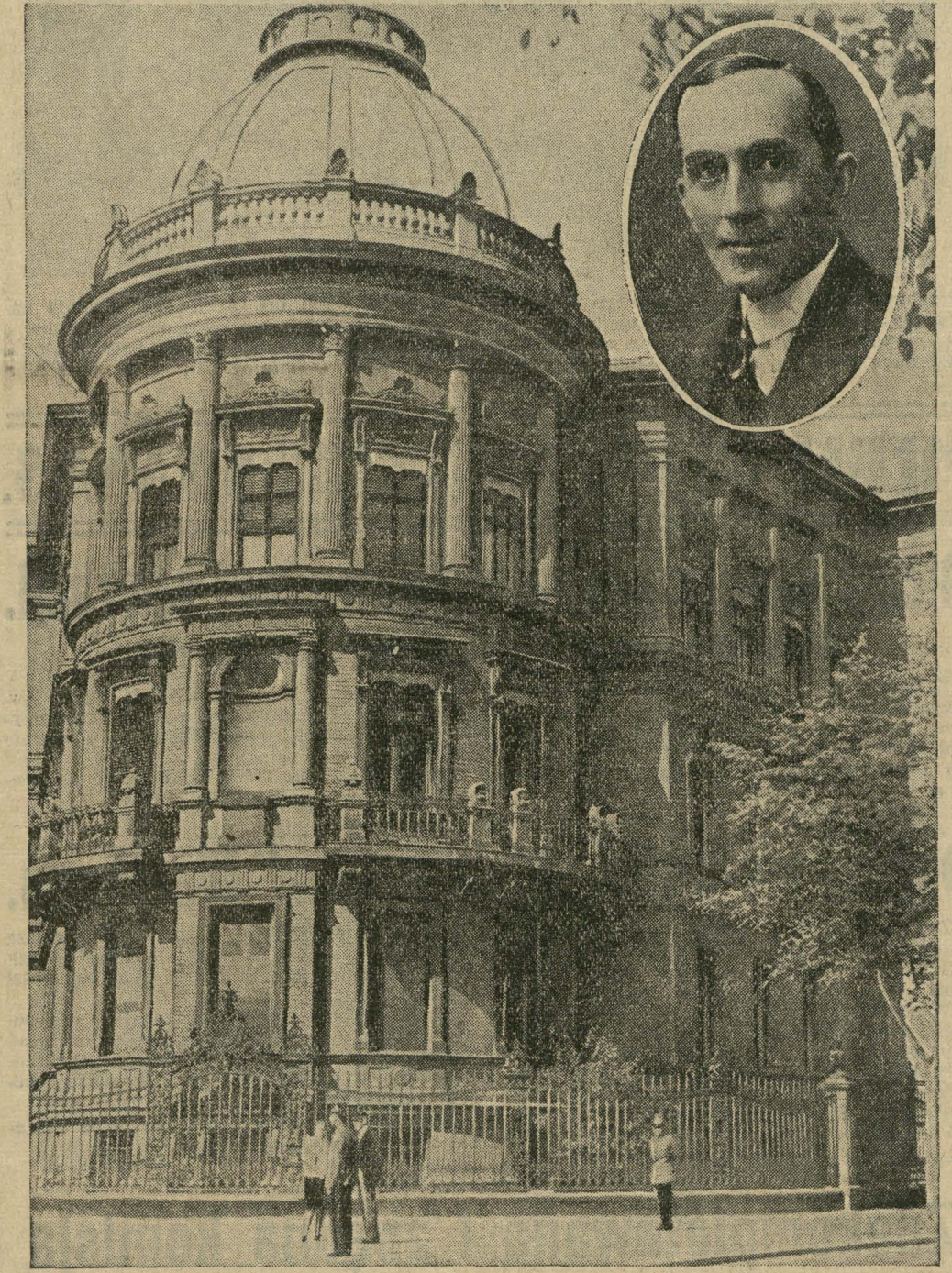
ELIDA Favorit

1,500.000 KAWAŁKÓW

Mydła Favorit
SPRZEDANO W ZESZŁYM ROKU
O całe 700 metrów wyższy od Giewontu byłby słup ustawiony z tego mydła.

NAJLEPSZY DROWD POPULARNOŚCI

Napad bojówki niemieckiej na gmach konsulatu polskiego w Berlinie

Gmach gen. konsulatu polskiego przy ul. Kurfürstenstrasse w Berlinie, na który dokonały napadu bojówki niemieckie. Jak widać na zdjęciu, okna gmachu zabezpieczono przed dalszemi atakami bojówek spuszczeniem żaluzji. (Gmach gen. konsulatu polskiego w Berlinie sąsiaduje bezpośrednio z gmachem poselstwa polskiego). U góry podobna postać Rzeszy przy rządzie Rzeszy, Romana Knolla, na którego ręce rząd niemiecki złożył z racji napadu wyrazy ubolewania.

Nowa sensacyjna powieść w dodatku powieściowym „I. K. C.“

Zaraz po ukończeniu druku powieści „Miłość pod ziemią“ Elynor Glyn, rozpoczynamy w dodatku powieściowym „I. K. C.“ na poniedziałek druk wysoce sensacyjnej powieści kryminalno-detektywistycznej **„ZA KURTYNĄ“**. Powieść ta wyszła z pod pióra głośnego amerykańskiego pisarza, H. derr Biggersa, którego

ly czas czytania tej powieści o niesamowitem napięciu. Nad rozwiązaniem tej niepokojącej zagadki pracuje wybitny detektyw ze Scotland Yardu, który pada ofiarą mordercy, broniącego wstępu do tajemnicy... Powieść ta trzyma czytelnika w nieustannem zainteresowaniu i obfituje w szereg emocjonujących epizodów. Doskonale rysunek psychologiczny, dowcip dialogu, doskonały opis środowiska San Francisco, miasta dającego przytułek zbrodni, nędzy i bogactwu — stanowią dalsze zalety sensacyjnej powieści derr Biggersa.

Co się stało z Ewą Durand?
na to pytanie znajdziecie odpowiedź w odcinku powieściowym „I. K. C.“. Sensacyjny mord detektywa. — Kobieta prowadzi śledztwo!

Co się stało z Ewą Durand?
Zagadka, której nie umiał rozwiązać Scotland Yard!

Korfanty agituje za kongresem Centrolewu

Z Katowic donosi „Iskra“, że Wojciech Korfanty rozesłał specjalny apel do wszystkich kół miejscowych i organizacji kobiecych swojej organizacji, wzywający do jak najbardziej licznego zjawienia się w Krakowie na kongresie 6-iu partji centrum i lewicy, zwołanym do Krakowa na dzień 29 b. m.

Nie niszczy lekkomyślnie drobnych warsztatów.

Skarga naszego Czytelnika, drobnego przedsiębiorcy, którą cytujemy poniżej, wydaje się napozór błaża. Jednakże jeśli się zważy, że podobne fakty zdarzają się bardzo często i są bołączką wielu drobnych przedsiębiorców, nie możemy pominąć jej milczeniem. Oto co pisze nam jeden z właścicieli fabryczki, wyrabiającej plecione flaszki, t. zw. demyony w Mielcu:

„Od 40 lat prowadzę wyrób demyonów w moim własnym warsztacie i z tego utrzymywało się przez szereg lat kilkanaście rodzin. Od roku 1918 zaczął warsztat mój podupadać, gdyż nie mógł wytrzymać konkurencji, wytworzonej przez dwóch przedsiębiorców, jednego z Piotrkowa, a drugiego z Radomia, którzy zatrudniają do wyrobu demyonów więźniów. Naturalnie więźniowie są bardzo tanimi robotnikami, a oprócz tego zarząd więzień w Piotrkowie i Radomiu udziela przedsiębiorcom na składy surowca i flaszek bezpłatnie magazynów, albo też za bardzo niską opłatą, któreby prywatnie kosztowały tysiące złotych rocznie.

Widzimy więc, że przedsiębiorcy ci nie tylko niszczą swą konkurencją moje i inne w tej branży warsztaty, lecz też i wykorzystują rząd. Sądzę, że podobne objawy są szkodliwe dla naszego życia gospodarczego. Ostatecznie możnaby więźniów używać do podobnych robót, lecz przedsiębiorcy, zatrudniający więźniów, powinni opłacać również majstrów, Kasę Chorych i płacić taką samą robocizną, jak inni przedsiębiorcy, gdyż nie można dopuszczać, aby kosztem dziesiątek bogacili się jednostki.

Jest to słuszne żądanie, które niejednokrotnie w ogólniejszej formie wysuwałam na tych łamach. Rząd nie może niszczyć ani bezpośrednio, ani pośrednio prywatnego przemysłu, nie powinien tolerować, by tania, nie obciążona żadnymi kosztami socjalnymi praca więźniów, stanowiła nielojalną konkurencję dla prywatnych warsztatów.

Litwini napadają na polskie procesje Bożego Ciała.

Korespondent „Il. K. C.“ w Wilnie donosi, że wedle wiadomości, które nadeszły z wielu miejscowości na Litwie doszło tam w czasie procesji Bożego Ciała do gwaltów i napadów dokonywanych przez zwyrodniałą młodzież litewską na Polaków biorących udział w uroczystej procesji Bożego Ciała. W wielu miejscowościach nie pozwalano śpiewać polskich pieśni religijnych, a śpiewających bito.

Ze szczególnym bezwstydem i dzikością zachowały się bojówki litewskie pod Oranami, gdzie procesję polską obrzucano kamieniami. Policja zachowywała się zupełnie biernie co rozzuchwalało napastników tembardziej.

Wystawy sztuki ludowej w Wilnie.

Drugie Targi Północne w Wilnie odbędą się w czasie od 14-ego do 28-ego września b. r. Przy targach tych zostanie zorganizowana wystawa sztuki ludowej przemysłu ludowego, która znajdzie pomieszczenie w osobno na ten cel wzniesionym pawilonie. Na wystawie znajdują się eksponaty z dziedziny sztuki ludowej przemysłu ludowego ze wszystkich ośrodków Polski, oraz państw bałtyckich i skandynawskich.

Czynniki, organizujące tę pierwszą o szerokim zakresie wystawę w Polsce, wytknęły sobie za cel pobudzenie tą drogą zainteresowania sfer gospodarczych wytwórczością ludową, która w pewnych ośrodkach stanowi główną podstawę dobrobytu najszerszych warstw drobnych rolników.

B. poseł ukraiński Podhorski skazany na dwa lata twierdzy

Warszawski sąd okręgowy skazał wczoraj po całodniowej rozprawie b. posła ukraińskiego Władysława Podhorskiego na dwa lata twierdzy za udowodnioną mu w czasie przewodu sądowego winę przechowywania bibuły komunistycznej w hotelu sejmowym. Jak wiadomo, u b. posła Podhorskiego znaleziono pod łóżkiem dwie walizy napelnione bibułą komunistyczną i odezwanymi wyrotowem i mimo zapierania się jego styczności z tym kompromitującym bagażem, udowodniono mu, że walizy były jego własnością i woził je ze sobą w czasie swych podróży poselskiej po Rzpltej.

Co się stało z Ewą Durand?
oto pytanie, które niepokoi czytelnika przez ca-

Ostatnie wiadomości sportowe.

Lekkoatletyczny Trójmecz Bałtycki. W pierwszym dniu prowadzi Estonia przed Polską i Lotwą. Tallin, 21 czerwca. (J.) W pierwszym dniu trójmecz...

(Estonia) 58.28, Ausson (Estonia) 57.08. Po pierwszym dniu prowadzi Estonia 64 pkt., na drugim miejscu Polska 53.5, na trzecim Lotwa 50.

RUCH-WISLA. Przypominamy, iż dzisiaj w niedzielę o godz. 6-jej wieczorem na boisku Wisły odbędą się zawody ligowe...

Kurier radiowy. Program stacji radiotelegraficznych na poniedziałek, dnia 23 czerwca 1930 r. Kraków (313) Godz. 11.30: Przegląd prasy krajowej...

Co grają w kinach? Apollo: „Jeziro miłości”. Bagatela: „Kobieta na krzyżu”. Corso: „Rycerze ognia”.

ROWERY

wysyłamy każdemu po otrzymaniu zadatku zł. 20, reszta zł. 20 przy odbiorze roweru. Następane raty wynoszą miesięcznie po zł. 25. Zamówcie jeszcze dziś rower w jedynej największej firmie w Polsce: Dom Wysłkowy...

Nowości za zł. 4.95 (zam. 25) płaski szwajcarski zegarek fantazyjny, który spadając bez różnicy wysokości nie zostaje uszkodzony i nadal regularnie chodzi...

JESZCZE TANIEJ! Znana w całej Polsce firma moja sprzedaje za gotówkę i na dogodnie spłaty aparaty fotograficzne poczynszy już od ZŁ. 20.-

PŁASKI ZEGAREK ORYGINALNY MARKI „CHRONOMETR” z wiecznym szkłem 5'25 (zam. 25) za zł. 5'25 (zam. 25)

100 ZŁOTYCH zapłacę Wam, jeśli odciski brodawki, zgrubienia, odparzenia nie jeżdżą w ciągu 3-ch dni bez bólu...

„OLLA” PREFERWATYWY Jak jedwab delikatne, jak żelazo trwałe, jedynie tylko „OLLA” są tak doskonałe!

Instytut naukowy „STUDJUM” przedtem „MATHA” KRAKÓW, KARMELICKA 35. Wpisz na nowy rok szkolny 1930/31 rozpoczęcie...

NA SEZON FILCOWY 1930. MODNIARKI I SKŁADY KAPELUSZY DAMSKICH! Kapłiny i stołki oraz najnowsze modele poleca najtaniej fabryka kapeluszy I. Grossa Kraków, Kordeckiego 7, filja Grodzka 32 3605k

PAMIĘTAJCIE że kupno maszyny, roweru lub patofonu jest rzeczą zaufania! Nasze ceny i warunki ratalne są tak dogodne, że umożliwiają każdemu zakup!

Najstarsza hodowla kanarków harceńskich założona 1890 r., nagrodzona na wystawach złotami i srebrnymi medalami JAN SZUFA — Grudziądz

Zakon O. O. Reformatorów przyjmuje do swego Kolegium św. Antoniego we Lwowie chłopców pilnych i pobożnych

Czapki szkolne oraz czapecki kolorowe na plażę. Największy wybór w pracowni czapek LEON WNUK, Kraków Rynek 9, Pasaż Bielaka

Nie łudźcie się reklamą! Chcesz złożyć egzamin w zakresie poszczególnych klas gimn. i semin. oraz maturę gimn. i semin. wzgl. nauczy się języków obcych...

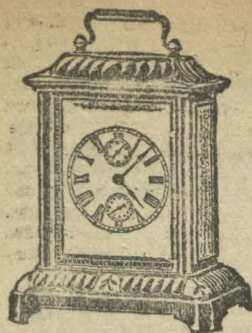
ZEGAREK ZE ZŁOTA amerykańskiego, niezem nie różniła się od prawdziwego złota 14-o karat. Tylko za zł. 6'55

Tajemnica Fakirów Kto chce wywołać wielkie zainteresowanie. Kto chce weselo spędzić czas i być mile widzianym w towarzystwie...

MAURICE DEKOBRA. 55 Pocóż umierać? (Autoryzowany przekład Zofii Lewakowskiej) — Skądże to przybywasz drogi Fryderyku? Może zechcesz napić się ze mną herbaty?

Anielka patrzyła na mnie z zacięciem, pijąc herbatę z cieniuchnej, przeźroczystej filiżanki. Śmiejąc się szczerze, rzekła: — Moi zawodowi przyjaciele zaczynają panu składać wizyty? To zabawne!

wewnętrzne i niezwykle spokojny; jest pewny siebie, wie, czego chce i dokąd zdąży, nie zna wahania ani kaprysów chwili. W ciągu rozmowy dowiedziałem się, że odbywał studia w Stanach Zjednoczonych...

Nim kupisz gdzie indziej zobacz nasze ceny!!!

Nowość! Wysyłamy pocztą za zaliczeniem eleganckie emalowane budziki „Alarm”... Dzwoni b. głośno i długo na każdą żadaną godzinę, wyregulowany do minuty, z gwarancją za dobry chód na 5 lat tylko zł. 9.87. W lepszym gatunku zł. 11.50, 13.25, 15.75 i 18. Format szafkowy (patrz rysunek) zł. 16.—, 18.—, 23.—, 27.—, 30.— i 35.—. Salonowe szafkowe budziki b. precyzyjne emalowane zł. 25.—, 30.—, 40.—, 50.— i 65.—. Polecamy kieszonkowe zegarki nikielowe zł. 4.97, 5.50, 6.70, 9.—, 11.50, 15.—, 20.—, 25.—, 35.— i 45.—. „Błyskawica” ze świecącym cyferblatem zł. 10.—, 15.—, 18.—, 25.—, 35.—, 40.—, 50.— i 75.—. Maszynki do strzyżenia włosów z zapas. grzeb. N.Nr. 0, 1, 2, zł. 8.50, 10.—, 12.—, 15.—, 20.—. Brzytwy z ang. stali z eleganckim futer. zł. 5.50, 7.25, 9.50, 12.50, 15.—. Diamenty do krajania szkła zł. 5.75, 6.50, 7.90, 9.50, 11.75 i 15.50. Pióra wieczne zł. 2.25, 3.50, 4.50, 5.75, ze złotą stalówką 14 kar. zł. 9.75, 12.—, 15.—, 20.—, 25.—. Koszta przesyłki i opak. płaci kupujący. — Adres dla koresp. 3578k

Polska Wytwórnia Zegar. „PERFECTWATCH” Warszawa, ul. Warecka, Skrzynka poczt. 808. Moc listów dziękczynnych.

Do wydzierżawienia razem lub oddzielnie FABRYKA WYROBÓW METALOWYCH z dużym parkiem maszyn precyzyjnych i nowoczesnie urządzonej ODLEWNIĄ szlachetnych metali, nadające się do wyrobu maszyn precyzyjnych, motocykli, rowerów, przyrządów, armatur itp. Fabryka jest w ruchu, robi kilkadziesiąt tysięcy złotych obrotu, ma stałych odbiorców. Wartość urządzenia i nieruchomości ca 600 tysięcy złotych. — Oferty od poważnych reflektantów, mogących się wykazać kapitałem obrotowym ewtl. poręczeniami, uprasza się do „Par” Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 25.60. 3578k

ZEGAREK ZE ZŁOTA

amerykańskiego, niezm. nie różniącego się od prawdziwego złota 14-o karat. Tylko za zł. 6.55 zam. 100 Na listowne zamówienia wysyłamy natychmiast elegancki płaski zegarek (według powyższego rysunku) wyregulowany do minuty, chód wieczny, z 8-o letnią gwarancją, 2 sztuki 12.50, 4 sztuki 24.—, 6 szt. 39.50. — Lepszy gatunek 9.—, 11.—, 14.—, 24.—, 30.—. Ze świecącym cyferblatem 9.50, 12.—, 15.—, 18.—. Zegarek kryty Anker z trzema kopertami ameryk. 14.—, 16.—, 19.—, 24.—, 28.—, 35.—. Łańcuszki z ameryk. złota 1.50, 2.50, 4.— i 6.— zł. Zegarki na rękę męskie i damskie ameryk. 12.—, 15.—, 17.—, 20.—, 24.—. Za koszta przesyłki płaci kupujący. 3571k

250 zł. kosztuje najlepsza nowa bebenkowa maszyna do szycia i haftu syst. „SINGER”, szyjąca i wstecz z 15-letnią gwarancją. Ilustrowany cennik bezpłatnie. 3601k Centrala Maszyn, Kraków, Dzielna 109.

NIE KUPUJ PLACU zanim nie obejrysz NAJBLIŻSZEGO OSIEDLA PODSTOLECZNEGO BIAŁOLEKA DWORSKA 3 km. od granic Warszawy, 9 minut koleją od Warszawy, kilkadziesiąt pociągów na dobę. Wkrótce regularna komunikacja luksusowymi autobusami. SUCHA, ZDROWA, MALOWNICZA miejscowość częściowo już zabudowana. Piękne lasy sosnowe. Przeprowadza się brukowanie ulic i chodników. Sprzedaż parcel z lasem i bez lasu. 3526k DOGODNE WARUNKI, DŁUGOTERMINOWE SPŁATY. Informacje w Warszawie: Zarząd Osiedla Białoleka - Dworska, ul. Topolowa Nr. 11 m.81, na miejscu osiedle Białoleka - Dworska st. kol. Piłdy, dojazd z dw. Warszawa Gdańska i Warszawa - Praga.

Kup Dziesięciolecie Polski Odrodzonej! Format albumowy — 1212 stron — 6 kg wagi — 4000 rycin — bez ogłoszeń — cena zł. 60.— na raty.

Zamówienie. Do Wydawnictwa „Ilustrowanego Kurjera Codziennego” („Dziesięciolecie Polski Odrodzonej”) w Krakowie, Wielopole 1. Zamawiam _____ egzempli. ilustrowanej monografii p. t. „Dziesięciolecie Polski Odrodzonej” w płóciennej oprawie, za cenę zł. 60.— za 1 egzemplarz i obowiązującą się zarazem opłacić koszty przesyłki (futerak, opakowanie, ekspedycja, opłata pocztowa, względnie kolejowa) w kwocie zł. 3.50 od egzemplarza. Wysłę w tym celu (czekiem Nr. 408.750. orzekaszem). dnia _____ Zł. _____ dnia _____ Zł. _____ dnia _____ Zł. _____ dnia _____ Zł. _____ Razem Zł. _____ Oprócz wydania swyżczajnego w płóciennej oprawie (cena zł. 60.— plus zł. 3.50) są do nabycia wydania luksusowe „Dziesięciolecie Polski Odrodzonej” na papierze grubszym i lepszym (bezdrzewnym) i to: a) w oprawie w skórze białą i amarantową ze złoceniem tłoczeniem i złoceniem brzegami papieru, w cenie za 1 egzemplarz _____ zł. 500.— b) w oprawie w półskórkę ze złoceniem tłoczeniem i złoceniem brzegami papieru, przyczem grzbiet księgi jest ujęty w skórkę, w cenie za 1 egzemplarz zł. 300.— c) w oprawie tak pod b), lecz bez skóry na grzbiecie w cenie za 1 egzemplarz zł. 100.— plus zł. 3.50 tytułem kosztów przesyłki razem zł. 103.50. Powyższe wydania luksusowe można nabyć jedynie za gotówkę. Zamówienie niniejsze jest nieodwołalne ze strony zamawiającego. Wydawnictwo ze swej strony zastrzega sobie prawo niewyżalenienia zamówienia. Płatne i zaskarżalne w Krakowie. _____ Zawód _____ Ulica _____ Poczta _____ Powiat _____ Treść zamówienia przeczytałem i zamówienie dokonałem. _____ Czytelnym własnoręcznym podpisem zamawiającego.

Del-Ma. Przed wyjazdem na wywczasy i dni słoneczne, zakupuje każdy obuwie. Męskie letnie półbuty, lekkie z elast. podeszwą 29.50. Dantofle domowe od 8.90. Tenisowe od 7.50. Obuwie sportowe od 3.80. Sandały od 6.50 do 19.50. Damskie boks. półbuty na wycieczki od 24.50. Pantofelki i czółenka prunelowe 14.90. Damskie Sandalety, opanki, i plecioni w wielkim wyborze 24.50 i 29.50. WARSZAWA KRAKÓW ZAKODAN.

Virisan dla mężczyzn. Znakomity środek wzmacniający przy przedwczesnym osłabieniu, nieprzeżyty w swem działaniu. — Czerstwość i siła wraca natychmiast: 60 porcji zł. 12.50. Prospekt w załączeniu. 2684k DR. MALOVAN I SKA, GDAŃSK, ODDZ. 61.

LANDICK. Przy reumatyzmie, dnie ischiasie, chorobach kobiecych, nerwowych, dolegliwościach podszłego wieku, chorobach skórnych następstwach nieszczęśliwych wypadków oraz przy kalectwach wojennych pomaga UZDROWISKO. NA ŚLASKU Silne, radioaktywne tereny siarkowe, kąpiele mułowe. — Radium — Emanatorjum. Przepiękne letnisko. Informacje i prospekty przez Zarząd Uzdrowiska oraz Biura Podróży. 2235k

Światowej marki ROWERY WOFFENBERG ZASTĘPSTWO LEOPOLD HUTTERER Kraków ul. Grodzka 43. Żądajcie bezpłatnych katalogów ciekawych KSIĄZEK Księgarnia, Warszawa 1. Skrytka p. 889. 3592k

Voigtländer. Jest tam wśród aparatów fotograficznych, czem są „Stradivariusy” wśród skrzypiec. Na zwykłych nawet szkolnych skrzypcach można grać zupełnie poprawnie. Ale czy brzmienie ich jest dla Was dość piękne? Tak samo można fotografować zwykłym aparatem fotograficznym, ale przedwzyskiem zdjęcia nie będą dość ostre, rzadko też wypadną ładnie. Kiedy się jednak jest posiadaczem aparatu Voigtländera, to wtedy jest się panem fotografii, tak, jak na skrzypcach mistrzowskich jest się mistrzem tonów. Różnica jest ta tylko, że fotografowanie aparatem Voigtländera jest o wiele prostsze, niż gra na skrzypcach Stradivariusa... Czy chcielibyście mieć takiego rodzaju aparat? He zdjęć pięknych, jak łatwo i pewnie można dokonać aparatem Voigtländera! Obejrzyjcie aparaty Voigtländera w najbliższym składzie przyborów fotograficznych, albo żądajcie przesłania naszych cenników (przesyła bezpłatnie). 3502k Reprezentacja na całą Polskę: W. RACZKOWSKI, WARSZAWA 18. Senatorska 32.

Najtańsze źródło zakupu wózków hurtownie i częściowo. Kraków, Sebastiana 20. 3612k

PRZYSTOJNY, inteligentny mężczyzna, lat 30, na stanowisku w Krakowie, niestęty samotny, pozna chętnie w celu towarzyskim panią przystojną, możliwie sytuowaną. Zgłoszenia: Kurjer — pod „Idealny P. K.” 8612g

RENTOWNE przedsiębiorstwo poszukuje inteligentnego, czynnego spółnika z kapitałem do 2000 dolarów. Zgłoszenia pod „Solidna egzystencja I. S.” do Kurjera w Krakowie. 8680g

KAWALER w średnim wieku poszukuje młodej (niezbyt) bardzo inteligentnej towarzyszką podróży (nie żydówką) zagranicę. Zgłoszenia z fotografią uprasza do Adm. Kurjera pod „Atlantis” 8711g

